

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Bakalářská práce

2016

Anna Jírová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Anna Jírová

Inuité a Severní strategie Kanady

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: **Anna Jírová**

Vedoucí práce: **Ing. Mgr. Magdalena Fířtová, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2016

Bibliografický záznam

JÍROVÁ, Anna. Inuité a Severní strategie Kanady. Praha, 2016. 52 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce Ing. Mgr. Magdalena Fiřtová, Ph.D.

Abstrakt

Bakalářská práce Inuité a Severní strategie Kanady se zabývá vztahem mezi kanadskou federální vládou a skupinou původních obyvatel – Inuitů, především v letech 2006-2015, kdy post kanadského premiéra zastával konzervativní Stephen Harper. V roce 2007 byl zveřejněn plán aktivního rozvoje arktického území tzv. Severní strategie Kanady, založený primárně na ekonomickém rozvoji a zvýšené kanadské přítomnosti v Arktidě. Současně byl v tomto dokumentu oficiálně uznán význam Inuitů pro Kanadu v podobě postavení kanadského nároku na Arktidu, na historické přítomnosti Inuitů v této oblasti. I přes tento fakt, se Inuité nedočkali výrazných změn, které by pomohly řešit současnou socio-ekonomickou krizi, ve které se nacházejí a nadále jsou minimálně konzultováni v krocích, týkajících se oblasti, ve které žijí. Cílem této práce je, na základě dvou stěžejních dokumentů: Severní strategie Kanady a Inuitského plánu akce, analyzovat priority a požadavky Inuitů a federální vlády, za účelem zjištění, zda Inuité a federální vláda sledují stejné cíle, a v čem spočívá nepochopení a selhávající komunikace mezi těmito dvěma stranami, která brání v řešení sociální krize Inuitů a pravé prosperitě arktického území. Práce sleduje hlavní hypotézu, že hlavním problémem je odlišné vnímání Arktidy jednotlivými stranami, vláda ji vidí, jako surovinově bohaté vzdálené území, zatímco Inuité na ni pohlíží, jako na svůj domov.

Abstract

This bachelor thesis “Inuit and Canada’s Northern Strategy” deals with the relationship between the Canadian Federal Government and the Inuit, especially in the period of 2006-2015, when the conservative Stephen Harper held the post of Canadian Prime Minister. In 2007 the document Canada’s Northern Strategy was published, introducing

a plan of active arctic development, primarily based on increased Canadian military presence and economic activities. The importance of the Inuit, real inhabitants of the Arctic, was confirmed in this document by mentioning the Inuit's historical presence in the Arctic as a key argument of Canada's Arctic claims. Despite this fact, a real change of policy, that could help solve the current social crisis of the Inuit community, did not come and the Inuit are still rarely consulted where Canadian arctic initiatives are concerned. The aim of this thesis is, with the help of two main documents: Canada's Northern Strategy and the Inuit Action Plan, to analyse the priorities and demands of the Inuit and the Canadian government, in order to find out if a common goal exists and what the reason is behind the misunderstanding and failed communication between these two parties, which prevents the Inuit social crisis from being solved and the region from true prosperity. The thesis follows a hypothesis, that the main problem lies in different perspectives of the Arctic, embraced by each party. The Government of Canada sees the Arctic as a remote, resourceful frontier while the Inuit view it as their homeland.

Klíčová slova

Kanada, Inuité, Arktida, Severní strategie, Stephen Harper, federální vláda,

Keywords

Canada, Inuits, Arctic, Northern Strategy, Stephen Harper, federal government,

Rozsah práce: 93 805 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 11. 5. 2016

Anna Jírová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Magdaleně Fiřtové, která tuto bakalářskou práci vedla, za čas nad ní strávený a za její cenné rady a připomínky. Díky také patří celé mé rodině za podporu ve studiu.

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Anna Jírová

E-mail:

jirovaa@centrum.cz

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

letní, 2015

Semestr a školní rok ukončení práce:

letní, 2016

Vedoucí bakalářského semináře:

PhDr. David Emler, Ph.D.

Vedoucí práce:

Ing. Mgr. Magdaléna Fiřtová, Ph.D.

Název práce:

Inuité a Severní strategie Kanady

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Mění se arktické klima způsobuje úbytek ledové pokrývky v této oblasti. Otevírá se tak přístup k obrovskému nerostnému bohatství a objevují se nové možnosti využití arktického regionu. S těmito změnami vzrůstá také tlak na Kanadu obhájit právo na území, které považuje za své, což se stalo hlavní prioritou konzervativní vlády v letech 2006-2015, pod vedením Stephena Harpera. V roce 2007 byl vládou zveřejněn plán aktivního rozvoje arktického území tzv. Severní strategie Kanady, která staví právo Kanady na Arktidu především na historické přítomnosti Inuitů. Inuité reálně obývají Arktidu již po staletí, stále jsou však minimálně konzultováni v otázkách týkajících se tohoto regionu a žijí v podmínkách přírovnatelných k zemím třetího světa. Spolu s vojenskou a ekonomickou vizí vlády, představenou v Severní strategii, se objevuje viditelný rozdíl mezi představou Inuitů a kanadské vlády o budoucím rozvoji Arktidy.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Téma bakalářské práce se změnilo především vzhledem k pohledu na zkoumané Inuity. Původní téma bylo zaměřené na význam inuitské komunity na mezinárodním poli. V průběhu procesu však bylo zaměřeno na závažnější problematiku a nově pohlíží na Inuity převážně vnitropoliticky a snaží se analyzovat, v čem spočívá nepochopení mezi původními obyvateli a kanadskou federální vládou, což vede ke kritickému stavu inuitské společnosti v Kanadě.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

V úvodní části práce je pozornost věnována terminologii potřebné k dalšímu rozboru tématu. Následuje představení Inuitů z legislativního a historického hlediska a úvod do inuitské mentality. Následující část se věnuje vývoji vztahu mezi kanadskou vládou a Inuity, za účelem pochopení problematiky tohoto vztahu. V další části je představen Nunavut, jako teritorium považované za inuitskou samosprávu, problémy, jimž v současné době čelí a hlavní rysy konzervativní vlády v letech 2006-2015. Poslední kapitola se věnuje analýze Severní strategie Kanady a Inuitského plánu akce, jako stěžejních dokumentů, za účelem identifikace společných zájmů a bodů nepochopení.

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

- Shelagh D. Grant, *Polar Imperative: A History of Arctic Sovereignty in North America* (Vancouver, Toronto, Berkeley: Douglas and McIntyre, 2010).

- Allan C. Cairns, *Citizens Plus: Aboriginal Peoples and the Canadian State* (Vancouver: UBC Press, 2001).
- Ailsa Henderson, *Nunavut: Rethinking Political Culture* (Vancouver: UBC Press, 2007).
- David Long a Olive P. Dickason, *Visions of the Heart: Canadian Aboriginal Issues* (Canada: OUP, 2011).
- Jessica Shadian, *The Politics of Arctic Sovereignty: Oil, Ice and Inuit Governance* (New York: Routledge, 2014).
- Eric Anderson a Sarah Bonesteel, „A Brief History of Federal Policy Development: Lessons in Consultation and Cultural Competence“ in *Aboriginal Policy Research Volume VII – A History of Treaties and Policies*, Jerry P. White, Erik Anderson, eds., (Ottawa: Thompson Books, 2010).
- Natalia Loukacheva, „Nunavut and Canadian Arctic Sovereignty“, *Journal of Canadian Studies* 43, (2009).
- André Légaré, „Nunavut, the Unfulfilled Dream: The Arduous Path Towards Socio-Economic Autonomy“, *The Northern Review* 30, (2009).
- Samantha Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity: The „New Partnership“ and Canada’s Northern Agenda“, *International Studies Perspectives* 13, (2012).
- Janet Mancini Billson, „Inuit Dreams, Inuit Realities: Shattering the Bonds of Dependency“, *American Review of Canadian Studies* 31, (2001).
- Jacqueline Medalye a Ryan Foster, *Climate Change and the Capitalist State in the Canadian Arctic: Interrogating Canada’s „Northern Strategy“*, *Studies in Political Economy* 90 (2012).
- Klaus Dodds, „We Are a Northern Country: Stephen Harper and the Canadian Arctic“, *Polar Record* 47, (2011).
- Sarah Bonesteel, *Canada’s Relationship with Inuit: A History of Policy and Program Development* (Ottawa: Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, 2010).
- Ken Coates a Greg Poelzer, *On the Front Lines of Canada’s Northern Strategy* (Saskatchewan: Federation of Canadian Municipalities, 2010).
- *Resource Extraction and Aboriginal communities in Northern Canada: Cultural considerations* (Ottawa: NAHO, 2008).
- *Canada’s Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future* (Ottawa: Government of Canada, 2009).
- *Inuit Action Plan* (Ottawa: ITK, 2007).
- ITK website, <https://www.itk.ca/>.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

OBSAH.....	1
ÚVOD.....	2
METODOLOGIE A STRUKTURA PRÁCE.....	4
ROZBOR LITERATURY.....	4
1. ARKTIDA A PŮVODNÍ OBYVATELÉ.....	6
1.1. VNÍMÁNÍ ARKTIDY.....	6
1.2. PŮVODNÍ OBYVATELÉ.....	7
1.3. INUITÉ.....	8
1.4. IDENTITA INUITŮ.....	10
2. VZTAH INUITŮ A FEDERÁLNÍ VLÁDY.....	13
2.1. HISTORICKÝ VÝVOJ.....	13
2.1.1. <i>Období asimilace 1867 - 1969.....</i>	<i>13</i>
2.1.2. <i>Období vyjednávání a obnovy 1969 - současnost.....</i>	<i>17</i>
2.2. SOUČASNÉ VÝZVY NUNA VUTU.....	20
2.3. KONZERVATIVNÍ OBDOBÍ STEPHENA HARPERA.....	22
3. ANALÝZA SEVERNÍ STRATEGIE A POSTOJE INUITŮ.....	26
3.1. ARKTICKÁ SUVERENITA.....	28
3.2. EKONOMICKÝ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ.....	31
3.3. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	37
3.4. DEVOLUCE.....	38
ZÁVĚR.....	41
SUMMARY.....	43
SEZNAM LITERATURY.....	45
PRIMÁRNÍ ZDROJE.....	45
SEKUNDÁRNÍ LITERATURA – KNIHY.....	47
SEKUNDÁRNÍ LITERATURA – ČLÁNKY.....	47
WEB.....	48

Úvod

Arktická oblast budí na mezinárodním poli stále více pozornosti. Vlivem klimatických změn se zvětšuje její přístupnost a s přibývajícím důkazy o bohatství Arktidy na nerostné suroviny, její význam stále stoupá. V současné době se odhaduje, že Arktida skrývá přibližně 20 % světových zásob ropy a velké množství nerostného bohatství.¹ S postupným odtáváním arktického ledu jsou tyto nerostné suroviny více přístupné a otevírají se nové možnosti jejich těžby. Doposud zamrzající, a tím neprůjezdná, Severozápadní stezka, spojující Atlantský a Tichý oceán, se pomalu stává průjezdnou a nabízí alternativu Panamskému a Suezskému průplavu, přičemž by projíždějícím lodím z Asie do Evropy ušetřila tisíce kilometrů. Z těchto důvodů roste počet mezinárodních sporů o území ležící v této oblasti, jelikož mnoho zemí si chce zajistit právo na část arktického bohatství. Územní nároky ostatních států ohrožují kanadskou suverenitu v této oblasti a nutí federální vládu rychle zaujmout jasný postoj a zformulovat politiku, která by ve výsledku vedla k uznání kanadského nároku na toto území. Tohoto úkolu se aktivně zhostil v roce 2006 konzervativní premiér Kanady, Stephen Harper, který Arktidu označil za vládní prioritu číslo jedna.

Inuité jsou skupinou původních obyvatel Kanady, kteří reálně obývají a aktivně využívají toto území již po staletí. Mnoho akademiků je toho názoru, že kanadským nejsilnějším argumentem v nárokování sporných území v této oblasti, je právě přítomnost inuitské komunity, která toto území považuje za svůj domov.² Federální vláda si je vědoma významu původních obyvatel a v minulosti podnikla několik kroků ke zlepšení jejich životního standardu. Nejvýznamnějším mezníkem ve vztahu federální vlády a původních kanadských obyvatel je rok 1993, kdy federální vláda vyslyšela požadavky inuitské politické elity a byla podepsána územní dohoda o Nunavutu.³ Tato dohoda se stala historickou, jelikož Inuité díky ní dosáhli uznání a bylo jim umožněno sestavit vlastní vládu v naději, že selepší jejich socio-ekonomické podmínky. V roce 1999 byl vytvořen Nunavut, nejmladší kanadské teritorium. Do tohoto projektu vkládala inuitská komunita mnoho nadějí, jeho úspěch však ve výsledku není tak veliký, jak se předpokládalo.

¹ John Ralston Saul, *A Fair Country: Telling Truths about Canada* (Toronto: Penguin Group, 2008), 285.

² „Inuit view on Canada’s Arctic sovereignty“, *Arctic Journal*, <http://arcticjournal.ca/inuit-view-on-canadas-arctic-sovereignty/> (staženo 2.2.2016).

³ V originále: Nunavut Land Claims Agreement.

Již tak problematický vztah inuitské komunity a federální vlády dále utrpěl s nástupem konzervativní vlády Stephena Harpera, který se proslavil agresivní rétorikou, která arktický region představuje jako ohrožené území, které Kanada musí ubránit. Za jeho vlády byl vydán oficiální vládní program rozvoje Arktidy tzv. Severní strategie, který měl za cíl posílit kanadskou přítomnost na severu a zesílit kanadskou suverenitu nad tímto územím.⁴ Strategie Harpera se soustředí především na posílení vojenské přítomnosti Kanady v Arktidě a velká část rozpočtu je vydávána za tímto účelem.⁵ Nicméně i v tomto programu vláda oficiálně uznala, že kanadská přítomnost v Arktidě je založena především na historické přítomnosti Inuitů v této oblasti.⁶ Tato přátelská rétorika však zůstala převážně rétorikou a situace, ve které se Inuité v současnosti nachází, je nadále kritickou. Závažné sociální problémy Inuitů, které vznikaly v průběhu minulého století, především kvůli vládní neinformovanosti a neefektivní arktické sociální politice, stále nebyly vyřešeny a životní standard Inuitů je možno přirovnat ke standardu obyvatel zemí třetího světa. Průměrná délka života Inuitů je pouhých 66,8 let, což se rovná průměrné délce života zbytku Kanadčanů v roce 1946, rozšiřuje se alkoholismus, zločinnost, nemoci a počet sebevražd v rámci inuitské komunity je 11x vyšší než celo-kanadský průměr.⁷ Severní strategie uznává význam Inuitů pro Kanadu, spolu s jejím vojenským a ekonomickým zaměřením však nepřináší změny, které Inuité potřebují, a vytváří se tak propast mezi představou Inuitů a představou federální vlády o budoucím rozvoji arktického území Kanady.

Cílem této práce je tedy porovnat vládní politiku vůči Arktidě v období konzervativní vlády, v letech 2006-2015, s inuitskou vizí arktického rozvoje. Hlavní otázkou, kterou si tato práce klade je, zda se pohledy Inuitů a vlády na budoucí arktický rozvoj vůbec v něčem shodují, popřípadě kde se mýlí, a na čem ztroskotává úspěšný dialog mezi těmito dvěma stranami. Jedním z předpokládaných závěrů, je, že dialog mezi stranami ztroskotává na odlišném vnímání Arktidy, kdy kanadská vláda toto území vnímá jako vzdálenou, na suroviny bohatou hranici, která je svým způsobem částí kanadské

⁴ Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future* (Ottawa: Government of Canada, 2009) dostupné na <http://www.northernstrategy.gc.ca/cns/cns.pdf> (staženo 31.1.2016).

⁵ Natalia Loukacheva, „Nunavut and Canadian Arctic Sovereignty“, *Journal of Canadian studies* 43, č.2. (2009): 86.

⁶ Government of Canada, *Canada's Northern Strategy*, 9.

⁷ Mary Simon, „Inuit and the Canadian Arctic: Sovereignty Begins at Home“, *Journal of Canadian studies* 43, č.2. (2009): 253.

identity. Inuité ji naopak vnímají jako jejich domov, který jim poskytuje obživu a zajišťuje jejich přežití.

Metodologie a struktura práce

Pro nalezení odpovědi na výzkumnou otázku, byla zvolena metoda obsahové analýzy. V rámci výzkumu jsou detailně analyzovány dva dokumenty, které reprezentují jednotlivé perspektivy obou stran. Jako dokument, zastupující perspektivu federální vlády, byla zvolena již zmíněná Severní strategie Kanady. Tento dokument byl zveřejněn v roce 2007 a publikován o dva roky později v roce 2009. Pohled Inuitů reprezentuje dokument vydaný, také v roce 2007, inuitskou organizací ITK, Inuitský plán akce. Nejdříve je podrobně analyzována Severní strategie a kritéria, zmíněná v tomto dokumentu jsou následně porovnána se zněním dokumentu Inuitů. Porovnáván je jak význam, přikládáný jednotlivým bodům v těchto dokumentech, tak jejich znění, délka, použité formulace a jejich řazení. V rámci dotvoření celého obrazu a doplnění kontextu jsou použity další vládní a inuitské dokumenty spolu se sekundární literaturou. Práce je rozdělena do tří hlavních kapitol. V úvodní části je nastíněna terminologie potřebná k zorientování se v rámci tématu. Následuje představení Inuitů z legislativního a historického hlediska a úvod do inuitské mentality, kterou je důležité pochopit k dalšímu rozboru tématu. Druhá kapitola se věnuje vývoji vztahu mezi kanadskou vládou a Inuity. Hlavním přínosem druhé kapitoly je pochopení hloubky a problematiky tohoto vztahu v současnosti a objasnění vývoje obou perspektiv. V rámci této kapitoly je dále představen Nunavut, jako teritorium považované za inuitskou samosprávu, problémy a výzvy, jimž v současné době čelí a hlavní rysy konzervativní vlády v letech 2006 - 2015. Klíčová, poslední kapitola je zaměřena na analýzu dvou stěžejních dokumentů: Severní strategie Kanady a Inuitského plánu akce. Kapitola je rozdělena do čtyř podkapitol, které odpovídají rozdělení Severní strategie, v nichž je dále poskytnuto porovnání pohledu obou stran k identifikaci společných zájmů a bodů nepochopení.

Rozbor literatury

Primárními zdroji této práce, mimo výše zmíněné dva dokumenty, jsou různé závěrečné zprávy, dostupné na stránkách ITK, ICC nebo Arktické rady. Velmi důležitou se stala deklaráce Inuitů o arktické suverenitě, která detailně popisuje roli, kterou Inuité chtějí mít při prosazování arktické suverenity Kanadou. Dalšími dokumenty jsou například *Sea Is Our Highway*, nebo *Inuit Perspectives on Security, Patriotism and Sovereignty*, poskytující vyjádření jednotlivých Inuků na otázky, týkající se mořské plavby

v Arktidě, bezpečnosti a suverenity. Při zpracovávání identity Inuitů, se stal nepostradatelným dokument vydaný organizací inuitských žen *The Inuit Way: A Guide to Inuit Culture*.

Co se týče sekundární literatury, stěžejní publikací, k zpracování tohoto tématu je kniha kanadské historičky, věnující se Arktidě, Shelagh D. Grant, *Polar Imperative*. Jedná se o komplexní a přehledné zpracování tématu vývoje arktické suverenity, především z pohledu Inuitů. Grant v této knize pokrývá období od počátku osidlování Arktidy až po současné konflikty a výzvy v regionu a poskytuje tak, až skoro encyklopedický, přehled důležitých událostí. Důležitým přínosem pro práci je také dílo Jessicy Shadian *The Politics of Arctic Sovereignty: Oil, Ice and Inuit Governance*. Jessica Shadian poskytuje historický přehled událostí významných pro inuitskou komunitu a zdůrazňuje odlišnost západně orientovaného systému federální vlády a systému hodnot, dle kterých se řídí Inuité, což i z důvodu mého vlastního omezení v podobě výchovy v západních hodnotách, velmi napomohlo pochopení jednotlivých perspektiv. Autorka Sarah Bonesteel spolu s kolegou Erikem Andersonem, jsou autory díla *A Brief History of Federal Policy Development: Lessons in Consultation and Cultural Competence*, jehož hlavním argumentem je, že kanadská vláda, ačkoli mnohdy s dobrými úmysly, zaváděla neefektivní kroky na pomoc Inuitům, které se však minuly účinkem, jelikož nebyly s Inuity konzultovány a jejich předlohy byly vytvořeny kulturně nekompetentními úředníky. Autoři tak zdůrazňují význam konzultací a pochopení inuitské kultury na cestě za prosperující Arktidou. Tento závěr je z velké míry totožný se závěry Královské komise o původních obyvatelích z roku 1996, která je také jedním z primárních zdrojů této práce. Kanadský filosof, John Raulston Saul ve své publikaci *A Fair Country: Telling Truth about Canada*, zdůrazňuje význam „severství“ v kanadské národní identitě, a tedy roli, kterou mentalita Inuitů a dalších skupin původních obyvatel hrála a dále hraje při tvorbě kanadské identity a kanadském vnímání světa. Saul volá po plném přijetí tohoto dědictví, které Kanada získala od původních obyvatel. Posledními publikacemi, které je nutno zmínit, jsou díla autorů Andrého Legaré a Natalie Loukachevy, kteří jsou oba dva experti na teritorium Nunavut. Oba dva autoři zpracovávají současný význam Nunavutu, výzvy, kterým čelí a navrhují řešení v podobě převedení více pravomocí na teritoriální vládu Nunavutu, především v dílech jako *Nunavut and Canadian Arctic Sovereignty* nebo *Canada's Experiment with Aboriginal Self-Determination in Nunavut: From Vision to Illusion*.

1. Arktida a původní obyvatelé

Dříve než se začneme zabývat samotným tématem, je třeba vymezit správnou terminologii a objasnit a zařadit do kontextu nejdůležitější pojmy, které jsou v průběhu práce používány.

1.1. Vnímání Arktidy

Prvním termínem, který je nutno objasnit, je pojem Arktida. Arktida je území, které nemá jasně stanovenou definici a její vymezení se liší dle perspektivy, ze které je na ni pohlíženo. Z geografického hlediska existují dvě hlavní definice. První popisuje Arktidu jako jakékoli území na zemi, které leží severně od 66 rovnoběžky, a kde v létě slunce nezapadá a v zimě nevychází po celý den. Problém s touto definicí leží v její nepřesnosti. V částech Severní Ameriky lze nalézt území, které charakteristikou odpovídá polárnímu území i jižně od 66 rovnoběžky. Naopak v evropských částech je k nalezení daleko teplejší klima také severně od dělicí rovnoběžky. Druhé vymezení definuje Arktidu jako oblast, kde letní teploty nestoupají nad 10° Celsia, což území spadající pod Arktidu dále rozšiřuje.⁸ Je důležité zmínit, že Arktida hraje podstatnou roli v identitě jak Kanadánů, tak Inuitů. Již od poloviny minulého století se objevují tendence vymezit identitu Kanadánů a kanadský sever v těchto definicích hraje obrovskou roli. Jak tvrdí Samantha Arnold, představa, že „...toto „severství“ definuje, kdo Kanadáné jsou jako jednotlivci, i jako národ se objevuje opakovaně v kanadské literatuře, kultuře, umění i politice.“⁹ Tento fakt potvrzuje také například znění kanadské hymny, ve kterém je zahrnuta formulace „pravý sever, silný a svobodný.“¹⁰ Co je ovšem důležité zdůraznit, jak pokračuje Arnold, obecně ví Kanadáné „velmi málo o severu a pouze hrstka z nich sever ve svém životě navštíví.“¹¹ Kanadáné z jihu tak na Arktidu obecně pohlíží jako na vzdálené, hraniční území, které nepopíratelně patří ke Kanadě, a které, svým způsobem, definuje jejich identitu. K doplnění celého pohledu vlády na Arktidu, můžeme zmínit úryvek z webových stránek kanadského parlamentu, jenž prohlašuje, že „...Arktida je rozsáhlé a vzdálené území, které představuje mnoho

⁸ Shelagh D. Grant, *Polar Imperative: A History of Arctic Sovereignty in North America* (Vancouver, Toronto, Berkeley: Douglas and McIntyre, 2010), 6.

⁹ Samantha Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity: The „New Partnership“ and Canada’s Northern Agenda“, *International Studies Perspectives* 13, (2012): 106, dostupné na <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1528-3585.2011.00455.x/abstract> (staženo 2.4.2016).

¹⁰ V překladu: The True North strong and free.

¹¹ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 106.

překážek, týkajících se především stálého dohledu, regulací a rozvoje infrastruktury.“¹² Tato definice z pera Matthew Carnaghana a Allison Goody vede k úsudku, že pro federální vládu představuje Arktida spíše skupinu problémů a překážek, které jsou nutné překonat, a s tímto vědomím tvoří arktickou politiku.

Arktida hraje významnou roli také v identitě Inuitů. „Inuité žijí v širokém, cirkumpolárním regionu, známým jako Arktida. Jsme závislí na mořských a suchozemských rostlinách a zvířatech žijících v pobřežních zónách arktického oceánu, tundře a na mořském ledě. Arktida je náš domov.“¹³ Toto je první bod deklarace Inuitů o arktické suverenitě z roku 2008, ze kterého je jasné, že pro Inuity Arktida není pouze vzdáleným konceptem, nýbrž důležitou součástí jejich každodenního života a definují ji jednoznačně jako svůj domov. Jak je viditelné, již zde se objevují dvě různé perspektivy na celou problematiku. Jak také poukázal Thomas Berger v závěrečné zprávě, zkoumající navržený projekt plynovodu v Mackenzie Valley, sever v současnosti trpí napětím mezi dvěma jeho různými definicemi. Na jedné straně je považován za národně důležité, surovinově bohaté pohraničí, na druhé straně je to domov původních obyvatel, závislých na životním prostředí.¹⁴

1.2. Původní obyvatelé

Pojem Původní obyvatelé, je v současnosti používán pro několik skupin původních obyvatel. V roce 1982, při poslední revizi kanadské ústavy, byl přidán článek 35(1), ve kterém kanadská vláda uznává platnost všech smluv v minulosti uzavřených mezi původními obyvateli a evropskými osadníky. Následně, v sekci 35(2), jsou oficiálně uznána práva tří skupin původních obyvatel: Indiánů (Prvních národů¹⁵), Métisů, (potomci Indiánů a bílých osadníků) a Inuitů, v minulosti nazývaných, Eskymáci.¹⁶ Výraz Eskymáci, byl Inuitům přidělen evropskými badateli v průběhu 16. století. V současnosti je však považován za urážlivý, jelikož je odvozen z jazyka Alquinguin,

¹² Matthew Carnaghan a Allison Goody, *Canadian Arctic Sovereignty* (Ottawa: Parliament of Canada, 2008) dostupné na <http://www.lop.parl.gc.ca/content/lop/researchpublications/prb0561-e.htm> (staženo 4.5.2016).

¹³ Inuit Circumpolar Council, *A Circumpolar Inuit Declaration on Sovereignty in the Arctic* (Ottawa: ICC, 2008) dostupné na <http://www.inuitcircumpolar.com/sovereignty-in-the-arctic.html> (staženo 16.2.2016).

¹⁴ Thomas Berger, *Northern Frontier, Northern Homeland: The Report of the Mackenzie Valley Pipeline Inquiry* (Ottawa: Government of Canada, 1977) dostupné na http://www.pwnhc.ca/extras/berger/report/BergerVI_complete_e.pdf (staženo 22.4.2016).

¹⁵ Překlad: First Nations, v minulosti Indiáni, pro nesprávnost výrazu přiděleného pod nedostatečnou informovaností Kryštofa Kolumba, je v současnosti upřednostňován termín „První Národy“.

ve kterém znamená „pojídači syrového masa.“¹⁷ Pro jeho politickou nekorektnost byl výraz nahrazen a v současnosti je již pouze zřídka používán pro Inuity na území Aljašky. Inuité, naopak v jazyce Inuktitut znamená „lidé“ a jedna osoba v rámci Inuitů je nazývána Inukem. V počátcích kanadského státu bylo na všechny skupiny původních obyvatel nahlíženo jako na jednotnou skupinu obyvatel. Výsledkem této nedůslednosti kanadského systému je zaměňování pojmů a nejasné rozlišování mezi jednotlivými skupinami, především v dokumentech týkajících se období do druhé světové války.

1.3. Inuité

Jelikož jsou Inuité jedním z hlavních aktérů v problematice, kterou se tato práce zabývá, je nutno detailněji vymezit tuto skupinu původních obyvatel. V následující části bude krátce popsán vývoj kanadské legislativy, týkající se Inuitů, jejich historický původ a současné statistiky.

Sekce 91(24) zakládající kanadské ústavy z roku 1867 vymezuje pravomoci a zodpovědnost federální vlády, týkající se Indiánů, kteří se tímto zákonem stali „svěřenci“ kanadského státu. Ostatní skupiny původních obyvatel nebyly zmíněny. O několik let později, v roce 1876 byl přijat tzv. Indiánský zákon, který dále upravoval vztah federální vlády a Indiánů, zasahoval do všech aspektů indiánského života a pro své paternalistické, asimilační znění je jedním z nejvíce kontroverzních zákonů kanadské legislativy.¹⁸ V době jeho přijetí však Inuity, Métise ani jiné skupiny původních obyvatel také nezmiňoval. Tento fakt způsoboval na počátku 20. století mnohá nedorozumění, jelikož statut Inuitů nebyl explicitně vymezen a nebylo tedy jasné, která instituce za ně byla zodpovědná.¹⁹

V roce 1924 byl schválen dodatek k Indiánskému zákonu, který poprvé zakotvil Inuity v kanadské legislativě. Inuité se tímto stali kanadskými občany a zodpovědnost za jejich správu připadla federální vládě. Federální vláda však v průběhu 20. let přesunula zodpovědnost na radu Severozápadních teritorií, která byla řízena provinciální vládou Québecu.²⁰ V průběhu 20. a 30. let 20. století se Inuité, především kvůli hospodářské

¹⁶ Tonina Simeone, *Federal-Provincial Jurisdiction and Aboriginal Peoples* (Ottawa: Parliament of Canada, 2001) dostupné na <http://www.lop.parl.gc.ca/content/lop/ResearchPublications/tips/tip88-e.htm#%285%29> (staženo 19.3.2016).

¹⁷ Grant, *Polar Imperative*, 7.

¹⁸ Allan C. Cairns, *Citizens Plus: Aboriginal Peoples and the Canadian State* (Vancouver: UBC Press, 2001), 49.

¹⁹ Sarah Bonesteel, *Canada's Relationship with Inuit: A History of Policy and Program Development* (Ottawa: Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, 2010) dostupné na <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100016900/1100100016908#chp6> (staženo 15.3.2016).

²⁰ Ibid.

krizi a tvrdé asimilační politice, stali závislí na příspěvcích od provinciální vlády a výše rozpočtu proudícího na podporu Inuitů se stále zvyšovala. V roce 1932 byly výdaje na Inuity tak vysoké, že je quebecká vláda odmítla uhradit a obrátila se zároveň na Nejvyšší soud s argumentem, že Inuité by stejně jako Indiáni, měli spadat pod jurisdikci federální vlády. V roce 1939 byl vynesena rozsudek Nejvyššího soudu, který dával Québecu za pravdu a pojem Indiáni v Ústavě z roku 1867 byl rozšířen i na Inuity.²¹ Fakt, že se proti tomuto rozsudku kanadská federální vláda dále odvolala, naznačuje nelibost, s jakou vláda novou zodpovědnost přijala. Odvolání bylo přerušeno druhou světovou válkou a Inuité tak oficiálně od roku 1939 spadali pod jurisdikci federální vlády. V kanadské ústavě tak byl v rozmezí let 1939 a 1982 termín Indián použit jak pro skutečné Indiány, tak pro příslušníky Inuitů. Jak již bylo výše zmíněno, v roce 1982 se Inuité dočkali obrovského úspěchu v podobě jejich uznání jako samostatné skupiny kanadskou ústavou. Úprava ústavy z roku 1982 je převratnou událostí v inuitské historii, neboť oficiálně ukončila období asimilace a uznala právo Inuitů na vlastní specifickou kulturu a identitu.

Současní Inuité jsou považováni za potomky Thulů, civilizace, která se vyvinula v západní Aljašce kolem roku 2500 před naším letopočtem, a odkud se později rozšířila přes sever Kanady až po dnešní pobřeží Newfoundlandu a za hranice současné Kanady do jižního Grónska.²² Inuité tedy neobývají pouze území Kanady. V současnosti je přibližně 155 000 Inuitů nerovnoměrně rozseto na arktických územích, jako je Aljaška, Grónsko nebo Rusko.²³

Ze zvyše zmíněných skupin původních obyvatel, kteří žijí na území Kanady, jsou Inuité tou nejméně početnou skupinou. Dle průzkumu z roku 2011 se k inuitskému původu hlásí přibližně 60 000 obyvatel Kanady. Dvě třetiny těchto Inuitů obývají území s názvem Inuit Nunangat, což v překladu znamená „Tam, kde Inuité žijí“. Inuit Nunangat je více méně shodné s pravděpodobnou trasou osídlování kanadské Arktidy inuitskými předky a skládá se ze čtyř teritorií. Inuvialut (Severozápadní teritoria), Nunavut, Nunavik (Severní Québec) a Nunatsiavut (Severní Labrador).²⁴ Z těchto čtyř hlavních

²¹ Jessica Shadian, *The Politics of Arctic Sovereignty: Oil, Ice and Inuit Governance* (New York: Routledge, 2014), 40.

²² „Inuit Historical Perspectives“, Inuit Tapiriit Kanatami, <https://www.itk.ca/about-inuit> (staženo 9.3.2016).

²³ „Inuit Today“, Inuit Tapiriit Kanatami, <https://www.itk.ca/about-inuit> (staženo 9.3.2016).

²⁴ „Inuit Regions of Canada“, Inuit Tapiriit Kanatami, <https://www.itk.ca/about-inuit/inuit-regions-canada> (staženo 20.2.2016).

území je Nunavut²⁵, domovem největšího počtu obyvatel s inuitskými kořeny. Jeho území tvoří pětinu celého kanadského území a je zde soustředěno přibližně 27 000 Inuitů, což je 85 % celé nunavutské populace.²⁶ Jedná se tedy *de facto* o území, kde mají Inuité samosprávu.

1.4. Identita Inuitů

Pro pochopení názoru Inuitů na kroky federální vlády, je nutné stručně nastínit jejich identitu a kulturu, která ovlivňuje způsob, jakým pohlíží na svět, jak řadí své priority a jak reagují na činy federální vlády. V rámci vymezení této identity je možno definovat tři hlavní charakteristické body. Prvním je vztah k půdě, na které žijí, druhým bodem je komunitně orientovaný způsob života, a posledním bodem je důraz na soběstačnost jednotlivců.

Jak již bylo zmíněno výše, jedním ze způsobů, jak se Inuité definují, je prostředí, ve kterém žijí. „(...) Na základě naší schopnosti využívat prostředí a životní suroviny tohoto regionu, známého jako Arktida, se vyvinula také naše kultura a historie.“²⁷ Jak je zřejmé, půda je centrálním bodem života Inuitů a většina zvyků a tradic jistým způsobem souvisí s jejich respektem k životnímu prostředí, v němž se nacházejí, jelikož toto prostředí jim poskytuje obživu, což dokazuje i výrok z dokumentu *Sea is our Highway*, „Půda je život.“²⁸ Ještě před navázání kontaktů s Evropany si Inuité vytvořili tradiční způsob života, který byl založen na malých komunitách, které se přesunovaly dle potřeby, a které byly zásobeny lovem a sběrem obživy dostupné v jejich okolí. Jejich tradiční dieta byla soustředěna především na maso a tuk z různých arktických zvířat, jako jsou tuleni, velryby, sobi, polární lišky, medvědi nebo ryby a doplňky jako vejce, mořské řasy nebo bobule. Současný trend přísunu potravin, které je možno nakoupit v obchodech, mnohdy kvůli nezvyku Inuitů nebo nízké kvalitě, způsobuje zdravotní problémy.

²⁵ V překladu: Naše vlast.

²⁶ Statistics Canada, *Aboriginal Peoples in Canada: First Nations People, Métis and Inuit* (Ottawa: Statistics Canada, 2015) dostupné na <https://www12.statcan.gc.ca/nhs-enm/2011/as-sa/99-011-x/99-011-x2011001-eng.cfm> (staženo 19.2.2016).

²⁷ Pauktuutit Inuit Women of Canada, *The Inuit Way: A Guide to Inuit Culture* (Ottawa: Pauktuutit Inuit Women of Canada, 2010) dostupné na <http://www.naho.ca/inuit/inuit-knowledge/inuit-traditional-knowledge/> (staženo 3.3.2016).

²⁸ Inuit Circumpolar Council, *The Sea Ice is Our Highway: An Inuit Perspective on Transportation in the Arctic* (Ottawa: ICC, 2008) dostupné na

http://www.inuitcircumpolar.com/uploads/3/0/5/4/30542564/20080423_iccamsa_finalpdfprint.pdf (staženo 12.4.2016).

Jelikož v Arktidě žijí Inuité, dle jejich formulace, od nepaměti, vnímají sami sebe jako dočasné uživatele bohatství, které jim půda nabízí. Půda zde však byla dávno před nimi a jejich život je veden tak, aby na obživu bohatá půda, byla dostupná i dlouho po nich. „Naši předkové nikdy nerušili zemi i přes fakt, že zde byli po tisíce let. Naši starší vyprávějí, že přišli v tichosti a v tichosti také odešli a v této tradici musí Inuité dále pokračovat.“²⁹ Z této citace je možno usoudit, že priorita Inuitů, je udržitelnost životního prostředí tak, aby z něj mohly žít i další generace, což je v současnosti mnohdy v konfliktu s rozvojem těžebního průmyslu.

Země Inuitům však neposkytuje pouze obživu a domov, formuje také výrazně jejich způsob života a hodnoty, kterých si cení. Jak podotýká Terry Audla „Vědomí a respekt k tomuto nebezpečí (spojeném s inuitským způsobem života v Arktidě), tvaruje naši kulturu a mentalitu od počátku naší historie. Díky němu jsme silnější. Díky němu jsme trpěliví. Díky němu jsme praktičtí.“³⁰ Trpělivost a schopnost přijmout věci, které jsou mimo lidskou kontrolu, jsou velmi ceněnými inuitskými vlastnostmi. Obě vlastnosti vyplývají z využívání půdy. Trpělivost je vlastností přirozeně spojovanou s lovem, kdy je mnohdy nutné čekat hodiny, než se naskytne správná příležitost. Přijmout věci, nad nimiž nemají kontrolu, pramení z nepředvídatelného arktického klimatu. Projevy frustrace, vzteku nebo jakýchkoli jiných emocí jsou považovány za dětinské. Od dospělé osoby se očekává, že buď problém vyřeší, nebo přijme jeho neřešitelnost. Tyto vlastnosti mohou být však mnohdy vnímány jak rezignace a fatalismus, což je častou inuitskou reakcí při jednání s „vládními zaměstnanci nebo zdravotními sestrami, kdy necítí, že jejich příspěvek je relevantní, nebo závisejí na pomoci úředníka, s nímž jedná.“³¹ Díky této inuitské charakteristické vlastnosti je možno objasnit, proč Inuité dlouho nereagovali na nepromyšlené kroky federální vlády v první polovině minulého století.

Druhým zmíněným bodem je jejich hluboce zakořeněný smysl pro život v komunitě. Inuité organizují své životy tak, aby přežila a zároveň prosperovala celá komunita. V době kočovného způsobu života byly komunity tvořeny především rodinou a příbuznými, a znamenaly bezpečí a zajištění přežití v arktických podmínkách. V rámci jedné komunity bylo zvykem sdílet vše, od jídla po lovecké vybavení, což zdůrazňovalo význam příslušnosti ke komunitě a tedy i identitu jednotlivců. V době na mzdu

²⁹ Pauktuutit, *The Inuit Way*, 32.

³⁰ Inuit Tapiriit Kanatami, *Nilliajut: Inuit Perspectives on Security, Patriotism and Sovereignty* (Ottawa: ITK, 2013) dostupné na http://gordonfoundation.ca/sites/default/files/publications/NILLIAJUT_Inuit%20Perspectives%20on%20Security,%20Patriotism%20and%20Sovereignty.pdf (staženo 12.4.2016).

orientované ekonomiky, která se na severu stále více rozšiřuje, je tradicí sdílení pro mnohé problematické udržovat. Důležitým faktem je, že členové komunity jsou si všichni rovni. Například v případě hraní společenské hry, není oslavován ten, kdo dokončí hru jako první, jelikož přílišné nadšení by způsobilo jeho pocit nadřazenosti nad ostatními. Pozornost je upřena na hráče, který skončí jako poslední, a jelikož nebyl schopen držet krok se zbytkem komunity, je potrestán. Tento způsob hry podtrhuje význam společnosti nad jedincem.³² Tradiční perspektiva rovnosti všech obyvatel, v současnosti mnohdy stěžuje například vztah mezi zaměstnavateli z jihu a inuitskými zaměstnanci.

Na prospěchu celé komunity je založen i právní systém Inuitů. Jak již bylo řečeno, všichni členové komunity jsou si rovni, neexistuje tak žádný Inuk, který by měl právo vynášet rozsudky nad ostatními. Trestání provinilých probíhalo v minulosti především pasivním přístupem – například nekomunikací s dotyčným, jeho pomlouváním a zdůrazňováním jeho malého významu pro komunitu. Pokud tento přístup nefungoval, jedinec byl vykázán ze společnosti, což v době kočovného způsobu života a malých komunit bylo otázkou života a smrti. V současnosti je však právo a trestání vykonáváno vládními orgány, jejichž praktiky, jako posílání lidí do vězení nebo obhajoba právníkem, jsou Inuitům cizí, jelikož z nich neplyne žádný prospěch pro komunitu.

Tato příslušnost ke komunitě platí také na vyšší úrovni a fakt, že se Inuité mohou nazývat Inuity je pro ně velmi významnou charakteristikou, která je umocňována specifickým jazykem – Inuktitem. Dle závěru zprávy Thomase Bergera z roku 2005, „Inuktitut je základ kultury Inuitů a je vytvořen z určitého pohledu na svět (...) Inuktitut je nedílnou součástí inuitské kolektivní identity.“³³

Udržování konceptu komunity probíhá také skrz pojmenovávání novorozenců. Narozeným dětem jsou dávána jména nedávno zemřelých členů komunity s vírou, že jejich duše tak dále přežívá. Duše zemřelého se stává ochráncem dítěte a ovlivňuje i jeho charakter a vlastnosti. S dětmi se poté přirozeně zachází s velkým respektem a jsou od nízkého věku vedeny k samostatnosti, což vede k třetímu bodu, který je pro společnost Inuitů charakteristický, a to je soběstačnost. Pokud děti neničí zásoby jídla, vybavení nebo jiným způsobem neohrožují prosperitu komunity, je jim dopřána

³¹ Pauktuutit, *The Inuit Way*, 32.

³² Edmund Searles, „Inuit Identity in the Canadian Arctic“, *Ethnology* 47, (2008): 249.

neomezená svoboda, což platí pro Inuity i v dospělosti. Pokud jedinec neohrožuje dobro komunity, je mu dopřána svoboda rozhodnutí, které nemusí s nikým konzultovat. Tento způsob, jakým jsou Inuité od útlého věku vychováváni, pak mnohdy koliduje s jižními hodnotami, jako jsou fixní pracovní doba, dochvilnost nebo uzavírání dlouhodobých smluv. „Mnohým Inuitům dělají fixní pracovní hodiny a dochvilnost problémy (...) Inuité jsou zvyklí na možnost svobodného rozhodnutí, bez ohledu na předešlé okolnosti, zatímco moderní kanadská kultura si váží spíše schopnosti dodržování pracovních hodin, časových rozvrhů a podepsaných dohod.“³⁴

2. Vztah Inuitů a federální vlády

2.1. Historický vývoj

Inuité hráli nepopíratelně obrovskou roli v životech prvních evropských osadníků od počátku kolonizace a naopak evropští osadníci v mnohém ovlivňovali Inuity. Předmět této bakalářské práce se však orientuje na vztah kanadské federální vlády a Inuitů, historický kontext se tedy bude soustředit na období po roce 1867, kdy byla zákonem o Britské severní Americe federální vláda definována.

2.1.1. Období asimilace 1867 - 1969

Na konci 19. století se Arktida stala cílem mnoha badatelů a vědců, kteří se vypravovali do této neprobádané části země s cílem zmapovat kanadské území a najít nové ekonomické možnosti. Výsledkem těchto vědeckých výprav bylo zjištění, že arktické souostroví, kvůli trvalému zamrznání, není průjezdné a není tedy příliš ekonomicky využitelné. Zájem federální vlády o arktickou oblast tedy klesl a s ním i snaha vytvořit efektivní strategii týkající se Arktidy a jejích obyvatel.³⁵ Jediným zákonem, který v té době řešil otázku původních obyvatel, byl již zmíněný Indiánský zákon z roku 1876, týkající se pouze Indiánů. Nedostatek potřeby rozlišit mezi jednotlivými skupinami původních obyvatel svědčil o neangažovanosti federální vlády a o obecném nezájmu o arktické území.³⁶ Inuité byli v roce 1939 definováni jako Indiáni a zakotveni v legislativním systému, čemuž předcházely soudní spory vedené především z ekonomických důvodů. Reálně však uznání Inuitů kanadskou vládou nevedlo k

³³ Thomas Berger, *Conciliator's Final Report „The Nunavut Project“* (Ottawa: Government of Canada, 2006), 5, dostupné na <https://www.tunnigavik.com/blog/category/nti-documents/thomas-berger-conciliation-reports/> (staženo 12.4.2016).

³⁴ Pauktuutit, *The Inuit Way*, 36.

³⁵ Bonesteel, *Canada's Relationship with Inuit: A History of Policy and Program Development*.

³⁶ Ibid.

zásadním změnám a žádná strategie specifická pro Inuity vytvořena nebyla. Nezáměr kanadské vlády vytvořit specifickou strategii vedl k zavádění nepromyšlených kroků, jejichž následky vnímají Inuité dodnes, a v nichž můžeme vysledovat kořeny současné nedůvěry a problematického vztahu.

Jedním z těchto kroků bylo zavedení tzv. *E-numbers*. Státní zaměstnanci, působící v Arktidě jako zdravotníci nebo policisté, nebyli zvyklí na inuitská jména a mnohdy pro ně bylo těžké jména vyslovit nebo vyhláskovat a dohledat tak identitu jednotlivých Inuků. V rámci zvýšení celkového přehledu o Inuitech v Arktidě byl v roce 1941 zaveden nový identifikační systém, který jednotlivým Inuitům přiřazoval čísla, která poté byli povinni nosit na destičce na krku. Mezi lety 1941 a 1970 jakákoli interakce mezi Inuity a jednotlivými vládami probíhala na základě číselné identifikace. Vezmeme-li v úvahu posvátnost inuitských jmen, zavedení číselného identifikačního systému Inuitům pouze symbolizovalo vládní neinformovanost a ignoraci inuitských tradic. Jak popisují i Erik Anderson a Sarah Bonesteel. „Pro mnoho Inuitů reprezentoval tento systém formu paternalistického dozoru, který ztělesňoval špatnou, jižní, neflexibilní administrativu, vytvořenou mimo inuitské kulturní hodnoty.“³⁷

Dalším důležitým vládním zákrokem v Arktidě, byla zavedená forma vzdělávání. Jak dále komentují Anderson a Bonesteel „Vzdělávání bylo velmi silným prostředkem asimilace Inuitů do jižní, kanadské kultury...“³⁸ Původní obyvatelé, jejich odlišné zvyky, hodnoty, jazyk a celkově kultura, byly po vzniku dominia v roce 1867 vnímány, jako překážka v osidlování Kanady. Tento „problém“ měly řešit rezidenční školy, jejichž úkolem bylo převychovat a civilizovat mládež původních obyvatel. Vize těchto škol byla vzděláním vytvořit jednotný kanadský národ, v praxi se však rezidenční školy velmi lišily od vize, se kterou byly zakládány. Děti byly až v 75 % případů sexuálně, fyzicky i psychicky týráni a tresty za jakékoli projevy identity jiné, než kanadské, byly na denním pořádku. Kultura Inuitů byla považována za méněcennou a tyto hodnoty byly denně mnoha způsoby vštěpovány do přítomných dětí, způsobující propast a neporozumění mezi generacemi Inuitů.³⁹ Systém rezidenčních škol je dodnes považován

³⁷ Eric Anderson a Sarah Bonesteel, „*A Brief History of Federal Policy Development: Lessons in Consultation and Cultural Competence*“ in *Aboriginal Policy Research Volume VII – A History of Treaties and Policies*, Jerry P. White, Erik Anderson, eds., (Ottawa: Thompson Books, 2010), 151.

³⁸ Anderson a Bonesteel, „*A Brief History of Federal Policy Development*“, 158.

³⁹ „Inuit and the Residential Schools“, We were so far away website, <http://weweresofaraway.ca/wp-content/uploads/2013/04/Inuit-and-the-RSS.pdf> (staženo 12.3.2015).

za jedno z největších traumat v historii všech skupin původních obyvatel a jeho dopady jsou na inuitských komunitách znát dodnes.

V druhé polovině minulého století stále více rostl zájem o arktické území, a to především ze dvou důvodů. „Probuzení zájmu o Arktidu bylo z části výsledkem obranných a politických obav, které byly charakteristické pro studenou válku. Rostoucí zájem však byl také výsledkem objevení nových ekonomických možností regionu.“⁴⁰ Jak již Sarah Bonesteel v této formulaci naznačuje, jednalo se o probíhající studenou válku a surovinové bohatství. Dopady studené války se dále zabývá například Samatha Arnold: „S polohou mezi Spojenými Státy a Sovětským Svazem, a tedy pod jedním ze strategicky nejvýznamnějších letových prostorů na zemi, Kanada neměla během Studené války jinou možnost, než dívat se na arktický region z vojenské a na obranu orientované perspektivy.“⁴¹

Studená válka a surovinové bohatství, vedly k zavádění nových praktik a inovací, které měly neodvratný dopad na komunity Inuitů. Jednou z těchto praktik byla politika přesídlování, kterou praktikovala federální vláda již od 20. let 20. století. V prvních letech byla hlavním motivem prosperita inuitských komunit, které byly přesídlovány na místa s bohatšími zdroji jídla. Druhým motivem nově založených osídlení byla větší přístupnost Inuitů ke zdravotní péči a sociální podpoře ze strany vlády, jež však měla neblahé důsledky pro inuitskou komunitu. Tento zdánlivě dobře myšlený, avšak shora a hierarchicky orientovaný přístup s kontroverzními výsledky, se vžil pod odborným termínem „kolonialismus blahobytu“, poprvé definovaným Robertem Painem.⁴² Po konci druhé světové války se však tyto přesídlovací projekty staly kontroverzními a mnoho akademiků se domnívá, že hlavním motivem přesídlovacích projektů z 50. let, nebyla prosperita Inuitů, nýbrž zajištění kanadské fyzické přítomnosti v severní Arktidě, a tím posílení kanadské suverenity.⁴³ Jedním z příkladů této kontroverze je přesídlení 19-ti inuitských rodin ze severního Québecu daleko na sever k zálivu Resolute Bay a fjordu Grise. Rodiny byly přesídleny přibližně 1200 km od svého původního domova, čili do velmi odlišného klimatu než na který byly zvyklé. Musely se tak přizpůsobit daleko studenějšímu klimatu, a jinému střídání světla a tmy, což vedlo k jejich strádání.⁴⁴ Přesídlovací projekty měly za následek, že mnoho Inuitů začalo

⁴⁰ Bonesteel, *Canada's Relationship with Inuit: A History of Policy and Program Development*.

⁴¹ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 108.

⁴² Ailsa Henderson, *Nunavut: Rethinking Political Culture* (Vancouver: UBC Press, 2007), 21.

⁴³ Anderson a Bonesteel, „A Brief History of Federal Policy Development“, 156.

⁴⁴ Henderson, *Nunavut*, 22.

zpochybňovat politiku federální vlády a váhat, zda inuitská prosperita je v zájmu federální vlády.⁴⁵

Odhlédneme-li od těchto kontroverzních přesídlování na sever Arktidy, i samotný, dobře myšlený, kolonialismus blahobytu, negativně pozměnil vývoj inuitské komunity, jelikož to byl systém vytvořený na jihu, který neodpovídal inuitským specifickým potřebám. Jejich tradiční způsob života založený na pravidelném stěhování a lovu byl nahrazen federálními podpůrnými programy. Byla tak vytvořena společnost vysoce závislá na vládní podpoře a stav, ve které se inuitská společnost našla, popisuje výstižně Janet Billson: „*Inuité začali rychle ztrácet schopnosti, které byly základem jejich tradičního způsobu života, stále se ale ještě nenaučili schopnostem, které přežití v postindustriální, technické společnosti vyžadovalo.*“⁴⁶

Federální vláda také nebyla schopna reagovat na rapidní změny v Arktidě, jako byla potřeba ubytování Inuitů v usedlých komunitách a nedostatek bydlení se stal obrovským arktickým problémem.⁴⁷ Vláda v minulosti nabídla několik řešení, vybudované domy však byly navrhnuté dle jižanských kritérií a neodpovídaly způsobu života Inuitů. Hlavním problémem se však stal nedostatek těchto obydlí, který nebyl dořešen dodnes. Jak již bylo zmíněno, druhým důvodem, proč se pozornost v polovině minulého století upřela k Arktidě, bylo objevování nerostného bohatství. Toto období a vývoj, motivovaný především rozvojem ekonomického potenciálu severního regionu, je ztělesňován konzervativní vládou Johna Diefenbakera a jeho programem *Roads to Resources* z roku 1957,⁴⁸ což byl program, v jehož centru stála Arktida a její nerostné bohatství. „Současná a budoucí hrozba komunismu vyžaduje, aby naše rozsáhlé zdroje byly dostupné průmyslu, jelikož nevyužité, nerostné suroviny nevytvoří štít svobody ani nepřispějí k přežití svobodného světa.“⁴⁹ V rámci programu *Roads to Resources*, zažila Arktida obrovský rozvoj průmyslu, infrastruktury, těžby a vědy. Ačkoli byl Diefenbakerův program o několik let později zrušen, zájem o průzkum a rozvoj nerostných surovin a jeho negativní dopad na životní prostředí se již nedal zastavit. Dle Bonesteel, ohrožování životního prostředí stále častějšími těžebními projekty, bylo jednou z příčin inuitské politické emancipace. „Politické zapojení Inuitů v 60. a 70. letech bylo často

⁴⁵ Anderson a Bonesteel, „*A Brief History of Federal Policy Development*“, 156.

⁴⁶ Janet Mancini Billson, „Inuit Dreams, Inuit Realities: Shattering the Bonds of Dependency“, *American Review of Canadian Studies* 31, (2001), 294.

⁴⁷ Anderson a Bonesteel, „*A Brief History of Federal Policy Development*“, 161.

⁴⁸ V překladu: Cesta za zdroji.

⁴⁹ „Nation-Building on Permafrost: Three Prime Ministers“, *Policy Magazine*, dostupné na <http://policymagazine.ca/pdf/8/PolicyMagazineJuly-August-14-Norquay.pdf> (staženo 6.4.2016).

motivováno především obavami z federálního sponzorování těžebních projektů. Inuité se vnímají jako správci severu od nepaměti a jejich hlavním cílem bylo zajistit ochranu jejich přirozeného prostředí a přístup k obživě, na níž stál jejich způsob života.⁵⁰ Postoj původních obyvatel k náhlému intenzivnímu rozvoji popisují také Coates a Poelzer následovně. „V rámci studené války zažila Arktida vlny vládních investic, zakládání nových usedlých komunit, významný vývoj v severní infrastruktuře a významné sociální změny. Tyto aktivity však byly převážně plánované z jihu a poskytovaly tak pouze ilustraci vnitřního kolonialismu. Obyvatelé severu mnohdy oceňovali plynoucí investice a zvýšený zájem, neschvalovali však minimální význam, který jim vláda přikládala při rozhodování a tvorbě obecných priorit.“⁵¹ Ačkoli tato citace pojednává o období Studené války, nelze si nevšimnout její aktuálnosti a aplikovatelnosti v současné době.

2.1.2. Období vyjednávání a obnovy 1969 - současnost

Reálná změna ve vztahu Inuitů a federální vlády přišla na konci šedesátých let minulého století, s nástupem liberální vlády Pierra Trudeaua. Jeho obecná charakteristická vize spravedlivé společnosti (*Just society*) měla platit na všechny obyvatele Kanady, tím pádem i na původní obyvatele. V důsledku tohoto smýšlení byla vydána Bílá kniha v roce 1969 s revolučním návrhem, zrušit Indiánský zákon z roku 1876. Indiánský zákon byl kabinetem Trudeaua vnímán velmi diskriminačně a nastolení rovnováhy a rovnocennosti mezi všemi obyvateli Kanady mělo vést k řešení špatné situace, ve které se původní obyvatelé v té době nacházeli.⁵² Hlavní filosofie spočívala ve faktu, že speciální zacházení s původními obyvateli zamezuje jejich začlenění do zbytku společnosti, tím pádem by měly být odstraněny všechny bariéry mezi původními obyvateli a kanadskými občany. Návrh zahrnoval rovnost a stejné podmínky občanství pro všechny, opět však nebyl s Inuity konzultován, neodpovídal jejich požadavkům a nerespektoval jejich kulturu a identitu. I přes tento fakt se jednalo o první promyšlenou strategii týkající se původních obyvatel, která se aktivně snažila řešit stále prohlubující se krizi, ve které se obyvatelé severu nacházeli.

Bílá kniha zvedla obrovskou vlnu nespokojenosti a je důležité zdůraznit hlavní inuitské argumenty, které tvořily kritiku Bílé knihy, jelikož odrážejí inuitskou identitu a můžeme v nich nalézt vzorec inuitských požadavků dodnes. Hlavní kritikou již od počátku, byla ignorace hlasu inuitských vůdců a požadavek na právo zasahovat do vlastních

⁵⁰ Bonesteel, *Canada's Relationship with Inuit: A History of Policy and Program Development*.

⁵¹ Ken Coates a Greg Poelzer, *On the Front Lines of Canada's Northern Strategy* (Saskatchewan: Federation of Canadian Municipalities, 2010), 2.

záležitostí, což se vyvinulo v požadavek na samosprávu, který silně ovládal inuitskou politiku na konci 20. století. Bílá kniha také navrhovala zrušit statut původních obyvatel a zavést celoplošné občanství bez rozdílu. Společná sounáležitost a identita je to, co tvoří inuitskou komunitu, zavedením celoplošného občanství pro všechny by Inuité přišli o jejich příslušnost k Inuitské komunitě, na níž zakládají svou identitu. Dalším bodem kritiky byla územní otázka. Zrovnoprávnění Inuitů by znamenalo ztrátu jejich práva na užívání tradičního území, což by bylo pro Inuity katastrofou. Bílá kniha tak ohrožovala základní kameny inuitské identity, soběstačnost, příslušnost ke komunitě a úzké spojení s půdou, což ve výsledku vedlo k jejich politické emancipaci a formulaci jejich skutečných požadavků. Jak Inuité na webových stránkách ITK popisují, „Na konci 60. let již bylo jasné, že pokud mělo dojít ke změně v životech Inuitů, bylo třeba zapojit se do politického procesu.“⁵³

Krátce po vydání Bílé knihy, byla založena první, ryze Inuitská organizace Inuit Tapirisat of Canada (ITC).⁵⁴ Tato organizace zastupovala všechny obyvatele hlásící se k inuitskému původu, v rámci 53 komunit nacházejících se na celém Inuit Nunagat. Hlavním úkolem ITC je dodnes ochrana inuitské soudržnosti, kultury a identity v rámci Kanady. Nejdůležitějším posláním této organizace v jejích počátcích bylo zajištění ochrany prostředí, ve kterém Inuité žijí, a vyjednávání územních dohod mezi federální vládou a inuitskými komunitami. Skrz tuto organizaci, začali Inuité ve výsledku formovat vládní agendu specifickou pro Inuity.⁵⁵

V reakci na soudní spor *Calder vs. Britská Kolumbie* z roku 1973, jehož výsledkem bylo uznání práva původních obyvatel na jimi tradičně obývané území, na základě Královské proklamace z roku 1763, začala federální vláda uzavírat územní dohody a odkupovat tak půdu od původních obyvatel.⁵⁶ Jak tvrdí Samantha Arnold: „Pro Kanadu by bylo více než ponižující prosazovat suverenitu nad severním územím, zatímco původní obyvatelé, jimž bylo oficiálně přiznáno právo na tuto zemi, ještě nepřevodili svá práva Kanadě. Nejenže by to bylo ponižující, zeslabilo by to také kanadské nároky mezi ostatními národy.“⁵⁷ Již v roce 1975 tedy byla dojednána první územní dohoda mezi vládou a Inuity v severním Québecu. O několik let později, v roce 1984 byla uzavřena dohoda o

⁵² Cairns, *Citizens Plus*, 69.

⁵³ Inuit Tapiriit Kanatami, „ITK Origins“, <https://www.itk.ca/about-itk/itk-origins> (staženo 9.3.2016).

⁵⁴ Název znamená v překladu do jazyka Inuitů „Inuité budou sjednoceni“ byl změněn v roce 2001 na Inuit Tapiriit Kanatami (Inuité jsou sjednoceni).

⁵⁵ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 111.

⁵⁶ David Long a Olive P. Dickason, *Visions of the Heart: Canadian Aboriginal Issues* (Canada: OUP, 2011), 270.

Inuvialutu, území v západní Arktidě. Následovala dohoda z roku 1993 o Nunavutu a poslední územní dohodou se stala v roce 2003 smlouva s Inuity na poloostrově Labrador.⁵⁸

Po eliminaci bezpečnostní hrozby spojené se studenou válkou se kanadské vládě naskytl příležitost redefinovat podobu Arktidy. Tehdejší premiér, Brian Mulroney, se chytil myšlenky demilitarizované Arktidy a na návštěvě v Leningradu v roce 1989 navrhl vytvoření rady arktických zemí, za účelem koordinace a kooperace v regionu. V roce 1996 tak byla, převážně z kanadské iniciativy, založena Arktická rada. Zúčastněné arktické státy⁵⁹ se podpisem deklarace z Ottawy zavázaly ke spolupráci v regionu, prosazování udržitelného rozvoje, ochrany životního prostředí, ekonomického, sociálního a kulturního rozvoje a zlepšování zdravotních podmínek pro severské obyvatele. Jak zdůrazňuje Samantha Arnold „Obzvlášť významným se stalo uznání přínosů obyvatel severu a jejich tradiční znalosti v podobě ustanovení aktivního spolupodílení se organizací původních obyvatel z pozice stálých členů Arktické rady.“⁶⁰

Dalšími významnými mezníky tohoto období se staly například „první, oficiální arktická strategie založená na partnerství a rozhovorech se severany,“ představená liberální vládou v roce 2000⁶¹ nebo závěrečná zpráva Královské komise o původních obyvatelích. Komise byla sestavena v roce 1991 za účelem „obnovení spravedlnosti ve vztahu původních obyvatel a ostatních obyvatel Kanady a navrhnout praktická řešení dlouholetých problémů.“⁶² Závěrečná zpráva byla publikována v roce 1996 a detailně mapuje 400 let vazeb mezi původními obyvateli a Kanadany. Závěry komise jsou revoluční, jelikož konstatují, že politika vůči původním obyvatelům byla v minulosti postavena na špatných základech a neznalosti, což vedlo k mnoha nespravedlivým aktům vůči původním obyvatelům a navrhuje v budoucnu budovat vztah na vzájemném uznání a respektu.⁶³ Jedním z dopadů závěrečné zprávy, spolu s předsednictvím Kanady v nově založené Arktické radě, bylo urychlení procesu získávání samosprávy původními obyvateli.

⁵⁷ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 112.

⁵⁸ Bonesteel, *Canada's Relationship with Inuit: A History of Policy and Program Development*.

⁵⁹ Kanada, Rusko, USA, Dánsko, Norsko, Finsko, Švédsko a Island.

⁶⁰ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 108.

⁶¹ Grant, *Polar imperative*, 432.

⁶² Government of Canada, *Report of the Royal Commission on Aboriginal Peoples* (Ottawa: Government of Canada, 1996) dostupné na <https://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1307458586498/1307458751962> (staženo 16.3.2016).

⁶³ Ibid.

2.2. *Současné výzvy Nunavutu*

V roce 1976 byl v rámci ITC představen „Projekt Nunavut“, jehož hlavní myšlenkou bylo, vyměřit území ze Severozápadních teritorií, ve kterém by hlavní populační zastoupení tvořili Inuité.⁶⁴ Trvalo 17 let, než bylo dosaženo konsenzu mezi vládou a inuitskými představiteli a v roce 1992 byla představena územní dohoda o Nunavutu (*Nunavut Land Claims Agreement, NLCA*), která byla v referendu schválena 69 % Inuitů z centrální a východní Kanady.⁶⁵ NLCA zahrnovala článek 4 neboli Zákon o Nunavutu, ve kterém se kanadská vláda zavazovala k vytvoření nového teritoria Nunavutu (naše země) v rámci Severozápadních Teritorií. Teritorium bylo oficiálně vytvořeno 1. dubna 1999.⁶⁶ Článek 4 územní dohody z roku 1993 přisuzuje teritoriální vládě Nunavutu stejné pravomoci, jaké mají ostatní teritoriální vlády. Teritoriální vlády v kanadském systému nemají právo nakládat s výtěžkem z těžby surovin na jejich území a to samé platí pro teritorium Nunavut. V případě Nunavutu se toto uspořádání stává velkým problémem, jelikož vytváří obrovskou závislost Nunavutu na podpoře centrální vlády. Inuité získali právo na zisky z těžby surovin z přibližně 18 % celého území, zbylých 82 % je pod správou kanadské vlády.⁶⁷

Hlavní motivací k uzavření Územní dohody o Nunavutu ze strany federální vlády byla nutnost legálně vyřešit vlastnictví arktické půdy, což je úzce spojeno se stále více ohroženým statutem kanadské suverenity. Dohoda a vytvoření nového obydlého teritoria tak měla posílit kanadskou fyzickou přítomnost na severu a napomoci tak posílit kanadský nárok na arktické území na mezinárodním poli. Jak zdůrazňuje Jessica Shadian, jádro kanadské agendy bylo „prezentovat Inuity jako ztělesnění udržitelného rozvoje, úspěšného modelu severské vlády a kanadské fyzické přítomnosti.“⁶⁸

Co se týče Inuitů, již před vytvořením Nunavutu se mezi Inuity objevovali kritici celého plánu, kteří se obávali především scénáře, že vláda pouze převede zodpovědnost na vládu Nunavutu, aniž by poskytla příslušné vědomosti a finance, diskriminace Inuitů v získávání pracovních míst a upřednostňování ostatních Kanadčanů nebo nedostatku výcviku Inuitů k zapojení se do systému Nunavutu. Dále panovala obava z nepřipravenosti Inuitů na převzetí tak náročné administrativy. Výhody, plynoucí

⁶⁴ Shadian, *The Politics of Arctic Sovereignty*, 71.

⁶⁵ André Légaré, „Nunavut, the Unfulfilled Dream: The Arduous Path Towards Socio-Economic Autonomy“, *The Northern Review* 30, (2009), 209.

⁶⁶ *Ibid.*, 209.

⁶⁷ André Légaré, „Canada's Experiment with Aboriginal Self-Determination in Nunavut: From Vision to Illusion“, *International Journal on Minority and Group Rights* 15, (2008), 348.

⁶⁸ Shadian, *The Politics of Arctic Sovereignty*, 324.

z uzavření dohody, byly spojeny spíše s inuitskou identitou a obnovou jejich hrdosti. Mnohdy byla dohoda považována za naději na napravení některých negativních důsledků, které kanadská vláda svou politikou v minulosti inuitské komunitě způsobila. Důležitým motivem bylo dosáhnout většího vlivu na rozhodování o otázkách týkajících se Arktidy. Svoboda a možnost samosprávy měla vést k rozvoji kultury a řešení socio-ekonomické krize Inuitů.⁶⁹ Perspektiva Inuitů byla opodstatněna proslovem premiéra Briana Mulroneyho, při slavnostním podpisu dohody v roce 1993, kdy Mulroney pronesl že „Tento kolektivní úspěch znamená daleko více než jen prostý zásah do kartografie. Je to základní stavební kámen při tvorbě národa. Krok za krokem, dohoda za dohodou, jsme stále blíže určení skupiny stejných cílů: posílení ekonomických, sociálních a politických základů severu a obohacování letité kultury – kultury Inuitů. Zakládáme zde nové partnerství, opravdové partnerství, ne, jen mezi kanadskou vládou a budoucí vládou Nunavutu, ale také mezi původními obyvateli a ostatními Kanadany.“⁷⁰

Tato vize však nebyla zcela naplněna a problémy, kterým Nunavut v současné době čelí, jsou pouze koncentrovanější verze obecných dlouhodobých problémů Inuitů v celé Kanadě. Jak také tvrdí Janet Billson: „Koncept Nunavutu byl vytvořen v období přesídlování, jako politická a duchovní mise za svobodu a nezávislost, ve formě, zapadající do kanadského systému konfederace. Na druhou stranu, období přesídlování, které se neslo v duchu centrální kontroly, paternalismu a ekonomické podpory, zanechává komplikované a těžce odvrátitelné dědictví závislosti.“⁷¹

Jedním z hlavních současných problémů, je nedostatek adekvátního vzdělání. Dle statistik dostupných na oficiálních stránkách Nunavutu, přibližně 75 % Inuitů nedokončí střední školu. Tento problém má mnoho příčin, například nedostatek kvalifikovaných inuitských lektorů. Kulturní rozdíly mezi lektory a žáky vedou v neschopnosti těchto dvou skupin vzájemně komunikovat a tvoří nepřekonatelné hranice. Osnovy, dle kterých jsou Inuité vyučováni, jsou kopií osnov jižanských institucí a jsou tedy dětem Inuitů naprosto cizí, nehledě na fakt, že jsou poskytnuty v anglickém jazyce, jazyce, který mnoho dětí plně neovládá.⁷² Nízký počet absolventů má za důsledek také nízký počet kvalifikovaných pracovníků zaměstnatelných ve státní správě, která v současnosti poskytuje 40 % všech pracovních míst v rámci Nunavutu. Nunavut je tedy *de facto* inuitská samospráva, v teritoriální vládě je však zaměstnáno přibližně pouze 47 %

⁶⁹ Billson, „Inuit Dreams, Inuit Realities“, 287.

⁷⁰ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 112.

⁷¹ Billson, „Inuit Dreams, Inuit Realities“, 290.

⁷² Légaré, „Canada’s Experiment“, 365.

obyvatel inuitského původu. Znamená to tedy, že přibližně 53 % lidí ve státní správě není schopno hovořit jazykem Inuitů a efektivně tak zastupovat jejich požadavky.⁷³

Jednou z dalších překážek v prosperitě Nunavutu jsou přeplněné domovy. Přibližně 54 % žije v bytě s dalšími čtyřmi a více lidmi a více než polovina Inuitů sdílí dům o třech ložnicích s dalšími 14 lidmi. Peníze, které dostává Nunavut od centrální vlády, pokrývají přibližně pouze 20 % celkových potřeb na zažehnutí této krize a vláda odmítá poskytnout více zdrojů. Stísněné domovy vytvářejí velmi špatné zdravotní podmínky a ústí v nárůst počtu Inuitů diagnostikovaných s depresí, tuberkulózou, cukrovkou nebo těžkou obezitou.⁷⁴

Mnoho z výše zmíněných problémů se na území Nunavutu objevovalo již mnoho let před vytvořením samostatného teritoria. Vytvoření Nunavutu tak i přes naděje mnoha Inuitů, sociální a ekonomické problémy nevyřešilo, pouze je ohraničilo. Existující sociální problémy spolu s arktickou nedostupností a nepředvídatelným klimatem ústí v obrovskou finanční náročnost života na severu a zároveň však snižují možnosti zaměstnání, což dělá z Nunavutu jedno z nejvíce finančně závislých teritorií.

2.3. Konzervativní období Stephena Harpera

„Zvýšená úroveň arktické spolupráce, započatá organizacemi původních obyvatel, severními vládami a přijatá (mnohdy zdráhavě) státními úřady, přinášela naděje na naplnění vize demilitarizovaného cirkumpolárního regionu. Pozornost upírala především na řešení sociálních, ekonomických, kulturních a ekologických regionálních problémů. Tato naděje však nevydržela.“⁷⁵ Jak již naznačují autoři Ken Coates a Greg Poeltzer, politika federální vlády se s příchodem nového tisíciletí opět posunula. Tento fakt je viditelný například na smlouvě z Kelowna. Smlouva z Kelowna byla podepsána v roce 2005 mezi zástupci původních obyvatel a kanadskou vládou, zastupovanou tehdejší liberálním premiérem, Paulem Martinem. Předmětem smlouvy bylo poskytnout původním obyvatelům dodatečné financování, za účelem zlepšení úrovně školství, zdravotní péče, zvýšení zaměstnanosti a celkového zlepšení jejich životních podmínek. Smlouva byla podepsána před federálními volbami v roce 2005. Konzervativní vláda v čele se Stephenem Harperem již však v roce 2006 smlouvu

⁷³ Ibid., 361.

⁷⁴ Ibid., 353.

⁷⁵ Coates a Poeltzer, *On the Front Lines of Canada's Northern Strategy*, 12.

nepotvrdila a do návrhu federálního rozpočtu zahrnula minimální financování původních obyvatel.⁷⁶

V únoru 2006 vystřídal liberálního Paula Martina ve funkci ministerského předsedy Kanady konzervativní Stephen Harper a Arktida se stala jednou z hlavních priorit kanadské vlády. Období od roku 2006 do 2011 se stalo charakteristické intenzivní vládní rétorikou, která však dle názoru mnoha akademiků, vytvořila dvojí vnímání celého území. „První vládní vizí, je vize regionu jako prostoru pro spolupráci, druhá vize je však tvořena slovy spojenými se strachem. V této představě figuruje sever, především, jako obléhané území. Naše severní suroviny, bezpečnost i suverenita jsou stavěny do pozice sousedy ohrožovaných komodit...Tato rétorika významně ovlivnila domácí politiku a často hrála důležitou roli při ospravedlňování vojenského a na obranu orientovaného postoje k severu.“⁷⁷

Co se týče původních obyvatel, Harperovo období přineslo významnou změnu ve vládní perspektivě. Liberální nálady ovlivněné především závěrečnou zprávou Královské komise z roku 1996, byly nahrazeny pragmatickou, konzervativní politikou zaměřenou především na ekonomický rozvoj arktického území a tedy i ekonomickou prosperitu původních obyvatel. Na symbolické úrovni je však možno kroky Harperovy vlády charakterizovat jako velmi přátelské vůči původním obyvatelům. Stephen Harper opakovaně definoval Kanadu jako severskou zemi a přiznal zásadní přínos Inuitů k současné kanadské přítomnosti v Arktidě, ve snaze alespoň rétoricky napravit komplikovaný, nedůvěřivý vztah mezi Inuity a vládou.

Rok 2008 se stal jedním z velmi důležitých pro komunitu původních obyvatel, jelikož Stephen Harper pronesl projev v parlamentu, kde označil přístup centrální vlády k původním obyvatelům jako špatný a omluvil se za trauma a škody, které kvůli nucenému vzdělání v rezidenčních školách v minulosti utrpěli.⁷⁸ V roce 2010 byla formulována další omluva ze strany federální vlády, tentokrát z úst ministra pro indiánské záležitosti Johna Duncana, jenž se oficiálně omluvil původním obyvatelům za politiku přesídlování v polovině 20. století.⁷⁹ Dalším symbolickým aktem Stephena Harpera byly každoroční návštěvy Arktidy. Návštěvy se setkaly s kontroverzními

⁷⁶ „That’s Your Canada: Budget Doesn’t Include Inuit”, Inuit Tapiriit Kanatami, <https://www.itk.ca/media/media-release/thats-your-canada-budget-doesnt-include-inuit> (staženo 12.4.2016).

⁷⁷ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 115.

⁷⁸ „Prime Minister Stephen Harper’s Statement of Apology“, CBC news, <http://www.cbc.ca/news/canada/prime-minister-stephen-harper-s-statement-of-apology-1.734250> (staženo 23.3.2016).

⁷⁹ „Apology for the Inuit High Arctic Relocation”, Aboriginal Affairs and Northern Development Canada website, <https://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100016115/1100100016116> (staženo 30.3.2016).

ohlasy, kdy byly na jednu stranu považovány za čistě symbolický čin, jehož cílem bylo získat co nejvíce fotografií Stephena Harpera v arktickém prostředí. Na druhou stranu byly vítány početnou částí inuitské komunity jako symbol opravdového zájmu federální vlády o Arktidu.⁸⁰

„Rétorické označení konce koloniálního a asimilačního období doopravdy napomohlo jisté nápravě vztahu. Vztah mezi Kanadou a Inuity je v současnosti kanadskou vládou charakterizovaný jako ztělesnění nového partnerství. Toto zobrazování napomohlo Kanadě získat autoritu v Arktidě a je důležitým zdrojem věrohodnosti a Kanada jej využívá jak na domácí, tak na zahraniční scéně.“⁸¹ Jak naznačuje Arnold, přátelská rétorika kanadské vládě do jisté míry také získává přízeň na mezinárodním poli a napomáhá tak v prosazování kanadských nároků. Ačkoli je Harperova rétorika k původním obyvatelům přátelská, činy federální vlády se od rétoriky o něco liší, což podporuje teorii, že hlavními příčinami přátelského projevu vlády jsou právě kanadské politické zájmy.

Billson tvrdí, že teritoriální vláda Nunavutu stále není považována za rovnocenného partnera a mnohdy není s plány na rozvoj Arktidy vůbec konzultována.⁸² Ačkoli konzervativní vláda rétoricky Inuity uznává, například Arktická rada, organizace, skrz kterou mají Inuité možnost podílet se na politice v Arktidě a kterou považovali za obrovský výdobytek jejich požadavků, byla v konzervativním období prakticky odsunuta na druhou kolej.⁸³ V roce 2008 vláda potvrdila tento přístup například podepsáním Deklarace z Ilulissat. Deklarace byla podepsána Kanadou, Dánskem, Norskem, USA a Ruskem v rámci jednání Arktické rady a jednalo se o společnou politiku týkající se klimatických změn, ochrany životního prostředí a možnosti otevření splavných cest v rámci Arktidy. Zástupci původních obyvatel však nebyli na jednání o deklaraci přizváni.⁸⁴

⁸⁰ „Harper’s Northern Tour is about politics as much as policy“, CBC news, <http://www.cbc.ca/news/politics/harper-s-northern-tour-is-about-politics-as-much-as-policy-1.1326265> (staženo 12.3.2016).

⁸¹ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 107.

⁸² Billson, „Inuit Dreams, Inuit Realities“, 287.

⁸³ Jacqueline Medalye a Ryan Foster, Climate Change and the Capitalist State in the Canadian Arctic: Interrogating Canada’s „Northern Strategy“, *Studies in Political Economy* 90 (podzim 2012): 101, dostupné na <http://spe.library.utoronto.ca/index.php/spe/article/view/19270> (staženo 30.4.2016).

⁸⁴ Klaus Dodds, „We are a northern country: Stephen Harper and the Canadian Arctic“, *Polar Record* 47, (2011): 372, dostupné na <http://journals.cambridge.org/action/displayAbstract?fromPage=online&aid=8359291&fileId=S0032247410000343> (staženo 2.4.2016).

Posun od liberální politiky 90. let pozorujeme i v událostech z roku 2007, kdy vláda odmítla podepsat Deklaraci OSN o právech původních obyvatel.⁸⁵ V roce 2012, kdy se Kanada rozhodla odstoupit od Kjótského protokolu, podepsaného za účelem snižování emisí skleníkových plynů. Redukováním daní na těžební průmysl, kdy v roce 2008 byla například zcela odstraněna kapitálová daň na těžbu surovin,⁸⁶ nebo pouze v podobě státních rozpočtů, které Inuity od roku 2007 zahrnovaly minimálně. „Inuité jsou zklamaní a více než jen trochu frustrovaní z neustálého vytlačování Inuitů ze státního rozpočtu.”⁸⁷ Toto rozčarování nad státními rozpočty vyjádřila v roce 2008 Mary Simon z pozice prezidentky ITK. Slavný Harperův výrok „Použít nebo ztratit“⁸⁸, shrnuje, dle mého názoru, výstižně Harperovu radikální strategii týkající se Arktidy, která klade do popředí nutnost akce v rámci obrany kanadské suverenity na mezinárodním poli namísto efektivní výstavby inuitské společnosti.

Co se týče dalších kroků, jak již bylo zmíněno výše, strategie Stephena Harpera se soustředila na ekonomický a vojenský rozvoj území spíše než na sociální rozvoj komunit. Hlavními projekty se tak staly výstavby vojenských základů, posilování arktických hlídek a nákup ledoborců za účelem strážit arktické pobřeží, rozvoj těžebního průmyslu a s ním spojená výstavba infrastruktury. Charakteristickým pro Harperovu arktickou politiku se stal také projekt Kanadské výzkumné stanice v severní Arktidě (*Canadian High Arctic Research Station, CHARS*). Hlavním cílem této stanice je výzkum arktického prostředí s důrazem na vědu o životním prostředí spolu s vývojem těžebního průmyslu. Vedlejšími motivy je vytvoření nových pracovních míst pro obyvatele Arktidy a demonstrace kanadské reálné přítomnosti v této oblasti.⁸⁹ V roce 2013 se Kanada dostala opět do předsednictví Arktické rady. Hlavní strategií za kanadského předsednictví, bylo vytvoření Arktické ekonomické rady a aktivní podpora ekonomického rozvoje území za účelem vytvoření udržitelné a samostatné

⁸⁵ „National Inuit Leader Calls on Canada to Change its Position on UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples”, Inuit Tapiriit Kanatami, <https://www.itk.ca/media/media-release/national-inuit-leader-again-calls-canada-change-its-position-un-declaration> (staženo 12.4.2016).

⁸⁶ Medalye a Foster, „Climate Change and the Capitalist State“, 96.

⁸⁷ „Inuit Say Budget Falls Short of Throne Speech Promises”, Inuit Tapiriit Kanatami, <http://www.itk.ca/media/media-release/inuit-say-budget-falls-far-short-throne-speech-promises> (staženo 12.4.2016).

⁸⁸ V originále: Use it, or lose it.

⁸⁹ „Harper’s research station a „cloak“ for Arctic oil push“, National Observer, <http://www.nationalobserver.com/2015/09/25/news/harper%E2%80%99s-research-station-%E2%80%98cloak-arctic-oil-says-climate-expert> (staženo 15.3.2016).

společnosti.⁹⁰ Vezmeme-li v úvahu, historický vývoj, zjistíme, že severské komunity byly tvořeny a ovlivňovány vojenskými a ekonomickými investicemi již od první poloviny minulého století. Tato politika vyústila v obrovskou krizi sužující inuitskou společnost a nevedla v minulosti k jejímu řešení.

V roce 2007 byl vydán dokument Kanadská Severní strategie, která přiznává přínos Inuitů ke kanadské přítomnosti v Arktidě a shrnuje politiku, která má řešit krizi, ve které se kanadský sever nachází. V následující části je detailně představen a porovnán s názory Inuitů na jednotlivé body.

3. Analýza Severní strategie a postoje Inuitů

Následující kapitola je zaměřena na obsahovou analýzu dokumentů reprezentujících postoje Inuitů a federální vlády ke správě a přístupu k Arktidě. Obsahovou analýzu postojů opírám o následující dokumenty. Stanovisko Inuitů k arktické správě je reprezentováno především Inuitským plánem akce,⁹¹ vydaným v roce 2007 z iniciativy ITK, Inuitskou deklarací o arktické suverenitě, vydanou v roce 2009 z iniciativy ICC a články a dokumenty publikovanými na oficiálních webových stránkách ITK nebo ICC.

Postoj federální vlády k arktickému území je analyzován především na základě dokumentu Severní strategie Kanady, která byla formulována v roce 2007 a publikována jako oficiální dokument federální vlády v roce 2009. Druhým použitým zdrojem je dokument Úspěchy kanadské Severní strategie 2007 - 2011, publikovaným v roce 2011. V kapitole je mimo primární dokumenty následovně použita sekundární literatura k dotvoření potřebného kontextu.

Již od svého nástupu v únoru 2006 se konzervativní předseda vlády Stephen Harper velmi hlasitě vyjadřoval o významu arktického území pro Kanadu, jak z ekonomického hlediska, tak z pohledu kanadské identity. V roce 2007 byl publikován dokument, který shrnoval vizi federální vlády o tom, kudy by měl budoucí vývoj kanadského severu směřovat. Inuité vkládali mnohé naděje do prohlášení vlády, která Arktidu velmi aktivně označovala za svou prioritu. Následovaly však vládní kroky, které v Inuitech vyvolávaly spíše zklamání. Nebyli zahrnuti do federálního rozpočtu, jednání o implementaci Nunavutu byla přerušena, smlouva z Kelowna, která měla zajišťovat

⁹⁰ „Canada’s Arctic Council Chairmanship“, Global Affairs Canada, <http://www.international.gc.ca/arctic-arctique/chairmanship-presidence.aspx?lang=eng> (staženo 30.3.2016).

⁹¹ V roce 2005 byla podepsána dohoda o partnerství mezi Kanadou a kanadskými Inuity, v níž se obě dvě strany, z nutnosti řešit vzrůstající bezpečnostní hrozby v arktické oblasti, dohodly na vytvoření společného plánu. Na základě této dohody vznikl později v roce 2007 Inuitský plán akce.

potřebnou finanční podporu na zlepšení sociální situace, nebyla konzervativní vládou potvrzena. Tento, ne příliš pozitivní začátek konzervativní vlády, následovalo zveřejnění, dvou odlišných dokumentů. Akčního plánu Inuitů a kanadské Severní strategie. Severní strategie představuje detailní, ambiciózní plány na rozvoj severu, především co se týče zajišťování kanadské suverenity. Co je však velikou slabinou strategie, je nedostatek opravdového partnerství mezi vládou a Inuity. Tento fakt je viditelný například na zahrnutí podpisu deklarace z Ilulissat v roce 2008, kde Inuité nebyli přítomni, jako jeden z velmi významných vládních pokroků, v tištěné verzi strategie z roku 2009, což ilustruje jasně postoj federální vlády.

Na první pohled se Severní strategie Kanady stala důležitým symbolickým dokumentem pro inuitskou společnost hned z několika důvodů. Dokument je psán ve třech jazycích, anglicky, francouzsky a posledním jazykem je Inuktitut – oficiální jazyk Inuitů. Dalším důvodem je fakt, že hned v úvodu Severní strategie je Arktida popsána jako neoddělitelná součást kanadské identity a nezpochybnitelná kanadská přítomnost v Arktidě je označována „z velké části za zásluhu Inuitů.“⁹² Strategie tak již v úvodu přiznává význam Inuitů pro kanadskou suverenitu a přiznává, že „kanadský sever je především o lidech – Inuitech, původních obyvatelích a severanech.“⁹³ Na druhou stranu již mapa kanadského severu, která je přiložena, nezobrazuje významné inuitské komunity jako Nunatsiavut nebo Nunavik a již v úvodu se objevují tvrzení týkající se ekonomického potenciálu a zodpovědnosti Kanady za správu obrovského množství surovin, které se v oblasti nachází, napovídající, jakým směrem bude text celé strategie směřován.

Celá strategie je rozdělena do čtyř kapitol. Dle dokumentu federální vlády je nutno podniknout okamžité kroky ke zvýšení schopnosti prosazovat arktickou suverenitu Kanadou, rozvoji sociálního a ekonomického sektoru, ochrany životní prostředí a posílení současné teritoriální vlády, aby byly správně ošetřeny výzvy a příležitosti, které se v Arktidě v současné době objevují.

Následující kapitola je tedy rozdělena do čtyř částí: arktická suverenita, sociální a ekonomický rozvoj, životní prostředí a pokračující devoluce a odpovídá tak rozdělení samotné Severní strategie. V těchto částech je poté detailně představena vize federální vlády a je poskytnut pohled Inuitů na jednotlivé body za účelem zjištění, v čem se konkrétně plány Inuitů a federální vlády liší a zda existují společné zájmy.

⁹² Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future*, 3.

⁹³ *Ibid.*, 3.

3.1. *Arktická suverenita*

Sekce Severní strategie, popisující budoucí kroky k posílení schopnosti prosazovat kanadskou suverenitu, je jednou z nejkonkrétnějších částí celého dokumentu. Již v úvodu se opakuje argument, že dlouholetá a nevyvratitelná kanadská suverenita v Arktidě je založena z velké části na přítomnosti Inuitů, kteří tuto oblast osidlují od nepaměti. Hlavním bodem zajištění kanadské suverenity v současnosti je však zajištění „silné přítomnosti na severu.“⁹⁴ Zajištění silné přítomnosti je dle strategie úzce spojeno s jejím vojenským vybavením a základem je tedy mít více vojáků, lodí a letadel přítomných v této oblasti. Investice tak budou plynout mimo jiné na výstavbu vojenského tréninkového centra v Resolute Bay, rozšíření kanadských rangerů,⁹⁵ budování přístavu v Nanisiviku, nasazení většího počtu strážních lodí, za účelem ochrany Severozápadní stezky nebo na výstavbu doposud největšího a nejsilnějšího ledoborce. V plánu jsou také každoroční vojenská cvičení za účelem demonstrace kanadské přítomnosti a úprava zákonů jako je *Canadian Shipping Act* z roku 2001, za účelem ustanovit hlášení plavby arktickými vodami kanadskému monitorovacímu systému NORDREG jako povinné a *Arctic Waters Pollution Prevention Act*, za účelem rozšířit právo Kanady kontrolovat lodě proplouvající kolem kanadského pobřeží, na základě ochrany citlivého arktického ekosystému, ze 100 na 200 námořních mil.

Ačkoli jsou Inuité, díky své znalosti oblasti, velmi důležitou součástí kanadských rangerů a týmu *Search and Rescue*, jehož význam díky vzrůstajícímu turismu stále roste, nejsou v této části Severní strategie zmíněni. Na tento fakt poukazují i profesori Coates a Poeltzer:

„Existuje mnoho odvětví, jako například vojenství, kde mají Kanadčané možnost naučit se mnoho od severanů. Kanadští rangerové, kteří jsou převážně složeni z původních obyvatel, jsou výborným příkladem výhod spolupráce vlády a obyvatel severu. Tento model může být dále rozšířen za vojenskými a strategickými účely, což by nabídlo severanům další možnosti uplatnění a spolupráce s vládou a vláda by našla způsob, jak využít zkušenosti severanů ve prospěch celého státu.“⁹⁶ Autoři tak poukazují na fakt, že zkušenosti původních obyvatel, obývajících nehostinnou Arktidu po tisíciletí, by mohly hrát významnou roli i ve vládní vizi prosazování kanadské suverenity vojenskou cestou. Federální vláda však

⁹⁴ Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future*, 9.

⁹⁵ Kanadští Rangerové jsou pod složkou kanadské armády, speciálně vycvičenou na udržování vojenské přítomnosti v severní a málo dostupné oblasti.

⁹⁶ Coates a Poeltzer, *On the Front Lines of Canada's Northern Strategy*, 22.

nenášla pro Inuity, v rámci kapitoly o udržování arktické suverenity, místo, což je dle mnoha kritiků veliká slabost celé strategie.

Poslední odstavec kapitoly o arktické suverenitě je však věnován lidské dimenzi a je zde zmíněn fakt, že „(...) severané hrají důležitou roli ve formování regionálních priorit a činů.“⁹⁷ Dále je vyzdvihnuta role Arktické rady, díky níž vláda spolupracuje se šesti skupinami původních obyvatel Arktidy. Arktická rada však byla založena již v roce 1996, žádné konkrétní projekty, na kterých má vláda s původními obyvateli v rámci Arktické rady v současnosti nebo do budoucna v plánu spolupracovat, nejsou zmíněny a strategie tak nepředstavuje žádné inovace týkající se zapojení Inuitů a ostatních obyvatel severu do procesu prosazování arktické suverenity.

Inuitský plán akce zmiňuje posilování arktické suverenity krátce v jeho druhé části, zabývající se mezinárodní dimenzí inuitského plánu. Inuité považují arktickou oblast za svůj domov, jejich suverenita nad tímto územím pro ně tedy nepředstavuje bod, nad kterým by se mělo diskutovat. Zajištění silné přítomnosti v Arktidě, jako primární strategie federální vlády, je pro mnohé Inuity urážlivou formulací.⁹⁸ Jednou z velkých kritiček vládního postoje, se stala bývalá premiérka Nunavutu, Eva Aariak. „Je to urážlivé (...) Již po mnoho tisíciletí jsou lidé žijící na tomto území úzce propojeni s půdou a vodami v rámci tohoto teritoria (...) Pokud je suverenita definována „používáním“, jak pan premiér tvrdí, podívejte se na každodenní realitu Inuitů“⁹⁹

Konzervativní federální vláda vidí kanadskou suverenitu převážně v demonstraci kanadské vojenské síly, Inuité ji však vidí v posílení jejich komunity. Z pohledu Inuitů již Kanada má zajištěnou silnou přítomnost v arktické oblasti a tuto přítomnost, stejně jako v minulosti, ztělesňují právě Inuité. Dle Inuitů je tedy posílení arktické suverenity úzce propojeno s prosperitou, životaschopností a udržitelností jejich komunit v rámci arktického regionu.¹⁰⁰ Z těchto odlišných názorů vidíme, že definice Arktidy se opravdu u každé strany liší. Inuité považují Arktidu za svůj domov, na rozdíl od federální vlády, která ji vidí spíše jako hraniční, nehostinnou oblast. Tento fakt znázorňují také charakteristické slogany obou táborů. Na jedné straně stojí Harperův slavný výrok,

⁹⁷ Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future*, 13.

⁹⁸ „Inuit view on Canada's Arctic sovereignty“, Arctic Journal, <http://arcticjournal.ca/inuit-view-on-canadas-arctic-sovereignty/> (staženo 2.2.2016).

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Inuit Circumpolar Council, *The Sea Ice Never Stops. Circumpolar Inuit Reflections on Sea Ice Use and Shipping in Inuit Nunaat* (Ottawa: ICC, 2014) dostupné na <https://oaarchive.arctic-council.org/handle/11374/410> (staženo 15.4.2016).

*Použit nebo ztratit*¹⁰¹, což by pravděpodobně nebylo vyřčeno o území, které je považováno za domov. Na druhé straně stojí slogan Inuitů, *Suverenita začíná doma*, často používaného bývalou prezidentkou ITK a významnou aktivistkou bojující za práva Inuitů – Mary Simon.

„Ve výsledku, problém arktické suverenity nebude záviset na přístavech, tréninkových centrech nebo vojenských cvičeních, ale na lidech. Pokud si má Kanada zajistit dlouhodobé a nesporné právo na Arktidu, vše musí být založeno na každodenních realitách Inuitů a ostatních Kanadčanů, kteří toto území nazývají svým domovem.“¹⁰² Tento výrok z úst Mary Simon výstižně shrnuje požadavky inuitské komunity a jejich pohled na zajištění suverenity a je podpořen mnoha akademiky. „Musíme definovat úspěch jako více než jen krátkodobý růst počtu ropných vrtů, těžby a přehlídky vojenské síly. Abychom byli schopni zajistit kanadské ekonomické a vojenské zájmy v regionu, musíme položit základy trvalého růstu a prosperity severských komunit.“¹⁰³

Inuité jsou si však vědomi mezinárodního rostoucího zájmu o arktickou oblast. Vojenská vybavenost oblasti, na které je postavena kapitola o arktické suverenitě, je i z pohledu většiny inuitských komunit důležitou součástí rozvoje a je nutno aby Kanada měla prostředky k ochraně celého jejího území – tedy i Arktidy. „Naše vláda je zodpovědná za obranu země, celé země a proto i naší země (...) Životní prostředí musí být chráněno všemi způsoby a bez efektivního obranného systému si nemůžeme být jistí, že zde v budoucnu bude nějaké prostředí k ochraně.“¹⁰⁴ Inuité tedy uznávají nevyhnutelnost zesílení vojenské přítomnosti v Kanadě. Co se však týče jejich postavení k zajišťování arktické suverenity na mezinárodní úrovni, Inuité vidí odpověď spíše v jejich úzké spolupráci s vládou, což demonstrují v jejich oficiálním dokumentu výrokem, že díky „silným vazbám na Inuity v sousedních zemích mohou být kanadské vládě nápomocni i v řešení otázky arktické suverenity.“¹⁰⁵ Jelikož jsou Inuité i hrdými Kanadany, nemusí se scénář odehrávat v duchu „My versus oni,“ spíše naopak. Inuité chtějí přispět kanadským nárokům na Arktidu a jsou dle výroku Marka Gordona – jednoho z inuitských aktivistů „připraveni držet vlajku za vás (federální vládu).“¹⁰⁶

¹⁰¹ V originále: Use it, or lose it.

¹⁰² Peter McKenna, „How do the Inuit in Canada view sovereignty?“, Institute of the North, dostupné na <http://www.institutenorth.org/programs/past-programs-and-initiatives/top-of-the-world-telegraph/op-ed-archive/safety-security-sovereignty> (staženo 22.4.2016).

¹⁰³ Coates a Poelzer, *On the Front Lines of Canada's Northern Strategy*, 5.

¹⁰⁴ Grant, *Polar Imperative*, 371.

¹⁰⁵ Inuit Tapiriit Kanatami, *Inuit Action Plan* (Ottawa: ITK, 2007), 72, dostupné na <https://www.itk.ca/publication> (staženo 11.2.2016).

¹⁰⁶ „Inuit, Climate Change and Northern Development“, Inuit Tapiriit Kanatami, <https://www.itk.ca/media/opinion-editorial/inuit-climate-change-and-northern-development>

Spolupráce s Inuity je však v této kapitole dokumentu federální vlády zmíněna minimálně.

3.2. Ekonomický a sociální rozvoj

Kapitola pojednávající o plánech na sociální a ekonomický rozvoj oblasti je nejdelší kapitolou celého dokumentu. Jelikož Inuitský plán akce zahrnuje kapitolu se stejným názvem, jsou zde rozdíly mezi pohledy vlády a Inuitů poměrně jasně viditelné.

„Ekonomický a sociální rozvoj na Severu má za úkol správně využít obrovský potenciál arktického regionu a zajistit z něj podíl a výhody Seveřanům.“¹⁰⁷ Již první věta úvodu do této kapitoly federálního dokumentu napovídá, co bude hlavním bodem, na který je kapitola zaměřena. Investice v tomto sektoru mají plynout především do nových institucí ekonomického rozvoje, jako je Úřad pro ekonomický rozvoj Arktidy, podpora rozvoje nerostných zdrojů, výstavba přístavu v Panqirtungu, za účelem rozvoje rybolovu nebo Geo-Mapping na nalezení nových minerálů a energetických zdrojů, jelikož celý potenciál Kanady je zatím neznámý a budování infrastruktury. Nová výzkumná centra a ekonomické projekty tak vytvoří potřebná pracovní místa, která posléze povedou ke zlepšení ekonomické soběstačnosti původních obyvatel. Celá kapitola sleduje logiku, že infrastruktura je základním stavebním kamenem silnější ekonomiky a zdravějšího prostředí, které následně vyústí v prosperující severské komunity. Tato snaha je viditelná i na tezi „Těžební aktivity a projekty jako Mackenzie Gas Project, jsou základními kameny trvalé ekonomické aktivity na severu a klíčem k budování prosperujících komunit původních obyvatel a seveřanů.“¹⁰⁸ Základním aspektem udržitelného rozvoje severu je tedy, dle federální vlády, fungující ekonomika. Inuitský požadavek vytvořit fungující a zdravou společnost na severu tak bude dosažen prostředky, ze kterých těží federální vláda, tedy ekonomickým rozvojem.

Kapitola zmiňuje, že v rámci rozvoje turismu bude vystavěno kulturní centrum v Clyde River, kde bude možno studovat tradiční inuitskou kulturu. V tomto lze identifikovat snahu federální vlády, která se prolíná celým dokumentem, najít společné zájmy mezi Inuity a vládou. Vystavění kulturního centra, za které Inuité bojují již mnoho let, povede k rozvoji turismu, což vybízí k interpretaci, že kulturní centrum bude vybudováno z ekonomických důvodů.

¹⁰⁷ Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future*, 14.

¹⁰⁸ *Ibid.*, 15.

Druhou, zdatelně kratší částí kapitoly, je část věnovaná sociálnímu rozvoji. V této sekci jsou formulovány sociální problémy, jimž severané v současné době čelí. Je zmíněn problém s přelidněnými domy a nutná výstavba nových, nutnost zlepšení dostupnosti zdravotní péče a její kvality nebo nutnost zpřístupnění kvalitního, výživného jídla severským komunitám. Nejsou však formulovány konkrétní programy, jak tyto problémy řešit. Je zde konstatováno, že teritoriální vlády získávají každoroční příjem od vlády federální na základě Formule o financování teritorií, žádné další investice, které Inuité nutně potřebují, však definovány nejsou. I do sekce sociálního rozvoje je zahrnuta mapa dostupných nerostných zdrojů a formulace, jako zavedení sociálních programů je přímo navázáno na „zajištění rozvoje znalostí a dovedností severanů, potřebných k zapojení se do rychle měnící se ekonomiky“¹⁰⁹ také napovídá, že prioritou vlády je spíše ekonomický rozvoj, než sociální rozvoj.

V kapitole federální vlády o sociálním a ekonomickém rozvoji tedy dominují plány na ekonomický rozvoj. Podíváme-li se na kapitolu se stejným názvem v Inuitském plánu akce, zjistíme, že ve středu stojí naopak spíše sociální rozvoj, než ekonomický. Kapitola v plánu Inuitů se věnuje rozvoji programů pro mladistvé, výstavbě nových domovů, vzdělání, jazyku a kultuře nebo rozvoji inuitských měst, z čehož potřeba dodatečného financování výstavby domovů je nejkonkrétnější z výše zmíněných kategorií. Ekonomický aspekt rozvoje je zmíněn pouze v bodě pojednávajícím o potřebě výstavby infrastruktury.

Velmi důležitým rozdílem v obou dokumentech je fakt, že kategorie, týkající se zdravých komunit, je ve federálním dokumentu okrajově zahrnuta v kapitole sociální a ekonomický rozvoj, kdežto Inuité této kategorii věnují celou samostatnou kapitolu, čímž podtrhují potřebu urgentního řešení. Jak již bylo zmíněno, federální dokument sleduje převážně logiku, že výstavba infrastruktury posiluje ekonomiku a má pozitivní dopad na společnost. Inuité staví své argumenty spíše na významu rozvoje vzdělání.¹¹⁰ Vytvoření nových pracovních míst ve výzkumných a těžebních centrech není inuitské komunitě prospěšné, pokud mezi Inuity nejsou dostatečně vzdělaní pracovníci, kteří by se mohli o tato místa ucházet. Z inuitského pohledu tedy především vzdělání přirozeně ústí v silnou ekonomiku a tím v prosperující společnost.

Důvodů, proč ekonomický rozvoj není prioritou Inuitů, existuje mnohem více. Již se nedá tvrdit, že mezi Inuity obecně existuje pouze jeden vyhraněný názor. Počáteční

¹⁰⁹ Ibid.,19.

¹¹⁰ Inuit Tapiriit Kanatami, *Inuit Action Plan*, 38.

snahy o rozvoj území (v 60. letech) byly mnohdy spojovány s kolonizací a vykořisťováním, kdy obyvatelé Arktidy, kterým doposud nebyla přiznána práva, získávali velmi málo, platili však vysokou cenu, především na životním prostředí, což přirozeně vedlo ve spíše negativní vnímání ekonomického rozvoje. S rostoucí pozorností věnovanou územním dohodám se podmínky mění a mnoho severských obyvatel v současnosti nachází způsoby, jak se produktivně zapojit do surovinové těžby. Surovinová těžba a ekonomický rozvoj území tak mnohdy nabízí inuitským komunitám nové možnosti, jak se zapojit a čerpat výhody.

„Na druhé straně, jsme my Inuité velmi znepokojeni dopady, které různé aktivity, spojené s ekonomickým rozvojem, mají na naši zemi“¹¹¹ Jak tato citace naznačuje, existuje mnoho obav z dopadu ekonomického rozvoje na životní prostředí, které je klíčové k udržení a rozvoji inuitské kultury a způsobu života. Tato obava plyne především z obecného názoru, že ekonomické projekty v Arktidě jsou hnány spíše cizími zájmy, než zájmy o prosperitu arktických obyvatel a dokud federální vláda těží z arktického ekonomického rozvoje, bude tento rozvoj propagovat i kdyby měla ignorovat zájmy severských obyvatel.¹¹²

„Půda je život“ je velmi výstižným výrokem mluvíme-li o identitě Inuitů. Společná identita Inuitů je velmi úzce navázána na zemi, na které se pohybují. Země je jejich klíčovým zdrojem obživy již po staletí a po staletí tak žijí Inuité v symbióze s jejich prostředím, z něhož čerpají, aniž by jej vyčerpávali. Pohled Inuitů a federální vlády na využívání této půdy se tak přirozeně opět velmi liší. Inuité jsou zastánci dlouhodobé strategie rozvoje Arktidy, která by jim umožňovala žít z půdy do budoucna a udržet tak jejich specifický způsob života. Federální vláda však nabízí pouze krátkodobé projekty ekonomického rozvoje, které neodpovídají inuitským kritériím, jelikož půdu převážně vyčerpávají, což podtrhuje následující výrok „Pro nás, iniciativy, které trvají deset, dvacet nebo padesát let než se projeví jejich negativní dopady, nejsou považovány za udržitelný rozvoj. Způsob dělání věcí, způsob života a chování musí být schopen pokračovat po sta a tisíce let, aniž by poškozoval přirozený chod věcí. Pouze tak splňuje inuitskou vizi udržitelnosti.“¹¹³ Pro úplnost inuitského pohledu je dále možno přidat citát z odlišného dokumentu

¹¹¹ Ibid., 38.

¹¹² National Aboriginal Health Organization, *Resource Extraction and Aboriginal communities in Northern Canada: Cultural considerations* (Ottawa: NAHO, 2008), 14-16, dostupné na <http://www.naho.ca/publications/resource-extraction/> (staženo 22.4.2016).

¹¹³ Inuit Circumpolar Council, *The Sea Ice is Our Highway: An Inuit Perspective on Transportation in the Arctic* (Ottawa: ICC, 2008), 22, dostupné na

Inuitů, *Extraction papers*, který měl za úkol vysledovat pozitivní a negativní dopady těžby na společnost Inuitů. „Těžba není dlouhodobě udržitelným průmyslovým odvětvím. Z dlouhodobého hlediska se jedná pouze o dočasné využívání půdy. Důsledky tohoto průmyslu, viditelné především na životním prostředí, mohou daleko předčít výhody vytěžených surovin.“¹¹⁴

Z těžebních projektů uskutečněných v minulosti je jasné, že dopady těžby na životní prostředí a na arktické komunity mohou být drastické: „Těžební aktivity a velké stavební projekty přispívají k znečištění prostředí. Radioaktivní materiály, těžké kovy, kyseliny a špína s prachem z cest jsou největšími problémy.“¹¹⁵ Současná kanadská legislativa nařizuje společnostem uvést prostředí do počátečního stavu. Tyto *clean-up* programy jsou však nedostatečně financované a mnohdy jsou důsledky těžby na okolí znát ještě dlouho po skončení působení dané společnosti. „Toxické látky, ekologické změny a kolaps místních, na těžbě závislých komunit může rezonovat po desetiletí od oficiálního uzavření těžby a vést k neodvratitelnému zjištění krajiny a vyhnání tamních komunit.“¹¹⁶ Tato fáze je dalším z bodů, kde by bylo možno efektivně využít znalosti prostředí původních obyvatel a začlenit je tak intenzivněji do celého procesu, a tím zvýšit i jejich obecnou informovanost a znalost těžebních programů. Ačkoli federální strategie zmiňuje spolupráci s Inuity, co se týče životního prostředí, žádné konkrétní plány na přijetí pomoci od Inuitů nezvažuje.

Dalším problémem spojeným s ekonomickým rozvojem a těžbou v regionu, je nezáměr vlády s Inuity záležitosti konzultovat. Tento problém se neobjevuje pouze na úrovni těžby a ekonomického rozvoje, patří však mezi hlavní kritiku vládní strategie a je tedy důležité zmínit jej i v této sekci.

Jako příklad můžeme uvést teritoriální vládu v Québeku, která není ze zákona povinna těžební projekty na svém území konzultovat s původními obyvateli a mnohdy jsou tak Inuité s projektem seznámeni až po jeho schválení, aniž by měli možnost cokoli změnit. Jejich posvátná půda je tak mnohdy v ohrožení, což díky úzkému propojení Inuitů s půdou ovlivňuje psychiku obyvatel v rámci dané komunity.¹¹⁷

http://www.inuitcircumpolar.com/uploads/3/0/5/4/30542564/20080423_iccamsa_finalpdfprint.pdf (staženo 12.4.2016).

¹¹⁴ National Aboriginal Health Organization, *Resource Extraction and Aboriginal communities in Northern Canada*, 30.

¹¹⁵ *Ibid.*, 30.

¹¹⁶ Arn Keeling a John Sandlos, eds., *Mining and Communities in Northern Canada: History, Politics and Memory* (Calgary: University of Calgary Press, 2015), 380.

¹¹⁷ National Aboriginal Health Organization, *Resource Extraction and Aboriginal communities in Northern Canada*, 28.

Na území, které bylo územními dohodami přiznáno Inuitům, mají těžební společnosti povinnost uzavírat Impact Benefit Agreements (IBA). Tyto dohody slouží k vymezení výhod, které komunity těžbou na jejich území získají a nabízí kompenzaci původním obyvatelům za škody, které těžbou vzniknou. Komunity mohou také po posouzení projekt zamítnout. Tento systém má velký potenciál a je považován za krok správným směrem v začleňování komunit do rozhodování o těžbě. Problémem těchto dohod, je nízká informovanost Inuitů ohledně surovinové těžby. Mnohdy si komunity nejsou vědomy rozsahu navrhovaného projektu a nejsou schopny vyjednat adekvátní smlouvu s danými společnostmi. Z tohoto důvodu kladou Inuité opět důraz na vzdělání, v tomto případě specifické vzdělávání dětí v oboru územních dohod a dopadů těžby surovin na životní prostředí, které by je připravily na budoucí vyjednávání.¹¹⁸

Již v minulosti zažila Arktida nárazové iniciativy na vojenský a ekonomický rozvoj nebo na těžbu surovin. Tyto iniciativy byly vyvolány především událostmi na mezinárodním poli, jako byla druhá světová válka, ropné krize nebo studená válka sama o sobě. Je tedy nutno zdůraznit, že Inuité velmi obdobným vládním snahám v minulosti čelili. V úvodní části zmíněná Královská komise z roku 1995 explicitně zmiňuje, že obrovské projekty na těžbu neobnovitelných zdrojů a intenzivní výstavba infrastruktury neměly za výsledek vytvoření dynamické, uspokojivé ekonomiky na severu.¹¹⁹ S vládami, soustředícími se především na vojenskou a ekonomickou dimenzi severského rozvoje tak Inuité nemají příliš dobré zkušenosti.

Jedním z argumentů federální vlády obhajujícím těžební projekty, je vytvoření pracovních míst pro původní obyvatele. V minulosti se však ukázalo, že zaměstnávání původních obyvatel je mnohem více problematické, než se očekávalo. Inuité jsou většinou schopni získat zaměstnání pouze při výstavbě těžebních projektů. Jakmile se projekt dostane do fáze vlastní těžby, pozice, které jsou obsazovány, požadují složité specializace, které Inuity kvůli nízké úrovni vzdělání automaticky vylučují.¹²⁰ Inuité se tak mohou zapojit pouze v určitých fázích projektu. Sociální problémy jako špatné psychické zdraví nebo závislosti je také kvůli zdravotním nebo drogovým testům často diskvalifikují z procesu přijímacího řízení a brání jim tak v plném využití potenciálu,

¹¹⁸ Karen Everett a Heather Nicol, „Economic Development, Indigenous Governance and Arctic Sovereignty“, *Arctic Yearbook*, č.1. (2014): 10 - 14, dostupné na http://www.arcticyearbook.com/images/Articles_2014/BN/Nicol_AY2014_FINAL.pdf (staženo 13.4.2016).

¹¹⁹ *Ibid.*, 10.

¹²⁰ National Aboriginal Health Organization, *Resource Extraction and Aboriginal communities in Northern Canada*, 35.

který tyto projekty přináší. Podmínkami zaměstnání je také mnohdy ochota opustit svou komunitu a rodinu a podrobit se minimálně 6-ti měsíčnímu výcviku, který ve výsledku pouze zvyšuje šanci zaměstnání, nezaručuje ji však.¹²¹ Jedná se také převážně o dočasná zaměstnání, které končí s uzavřením dolu nebo ropného vrtu. Krátkodobý ekonomický růst angažované komunity je tak mnohdy vystřídám hlubokým propadem. „Po uzavření dolů Polaris a Nanisivik v Nunavutu, se místní komunity ocitly na pokraji kolapsu (...) Navíc bylo zjištěno, že dovednosti, které byly trénovány k práci v těchto dolech, byly velmi specifické a nebyly plošně aplikovatelné.“¹²² Tyto argumenty potvrzují, že důraz pouze na jeden aspekt arktického rozvoje, v tomto případě, rozvoj ekonomiky, není dostačující strategie. Dosáhnout ekonomického rozvoje je tak nutno rozvojem vzdělání a řešením sociálních a zdravotních problémů. Inuité tedy žádají holistické řešení, pokrývající všechny aspekty, které by umožnilo komunitám rovnoměrný rozvoj.

Posledním problémem spojeným s rozvojem ekonomiky na severu, je jeho dopad na kulturu Inuitů. Ekonomický rozvoj severu, dle federálních představ, vede k vytvoření dvojité ekonomiky. Inuité jsou tradičně zvyklí žít z lovu a sběru a zásoby sdílet s celou komunitou. Ekonomika orientovaná na mzdu však tvoří zcela jiný způsob života, založený na západním způsobu myšlení a chování. Inuité mzdu z většiny případů využívají na nákup moderního vybavení k lovu, aby byli schopni reagovat na měnící se klimatické podmínky. Pracujícím Inuitům mnohdy nezbývá čas na praktikování jejich vlastních zvyků a ve většině případů si nemohou dovolit mzdu sdílet, což подрývá jejich společnou identitu.¹²³ Návrhy Inuitů, jak tento problém řešit, jsou flexibilní pracovní hodiny, aby měli Inuité čas na lov a další specifické aktivity, angažovanost těžebních společností v inuitských aktivitách, jako poskytnutí vybavení k efektivnějšímu sběru a lovu nebo zavedení povinnosti těžebních společností zásobovat komunity kvalitním jídlem.¹²⁴

Co se týče ekonomického rozvoje, hlavní prioritou Inuitů je vyvinout holistické a dlouhodobé řešení. Současná strategie vlády poskytuje pouze záplatu na mnoho problémů, jak však bylo výše naznačeno, pohled Inuitů se nedá zúžit pouze na jeden aspekt rozvoje. Definice zdravé inuitské komunity zahrnuje psychické, fyzické, emoční a duchovní zdraví, sociální spokojenost, vyrovnaný příjem, zdravé životní prostředí,

¹²¹ Ibid., 29.

¹²² Everett a Nicol, „Economic Development, Indigenous Governance and Arctic Sovereignty“, 8.

¹²³ National Aboriginal Health Organization, *Resource Extraction and Aboriginal communities in Northern Canada*, 35-37.

¹²⁴ Ibid. 19-21.

rozvoj kultury, zvýšení úrovně vzdělání nebo přístup ke zdravotní péči. Vše je tedy propojené a samostatný rozvoj ekonomiky nenabízí adekvátní řešení. Jednou z hlavních priorit Inuitů je tedy vytvoření zdravé, samostatné společnosti, a ačkoli těžební aktivity nejsou důvodem inuitských sociálních nebo zdravotních problémů, nejsou však ani jejich řešením. To je také důvod, proč ekonomický rozvoj není jednou z priorit v rámci inuitského plánu akce.

3.3. Životní prostředí

Kapitola o ochraně životního prostředí je také pro oba dva dokumenty společná a jedná se o sekci, kde se obě dvě strany nejvíce shodují. Verze federální vlády se soustředí především na rozvoj výzkumu a vědy v této oblasti. Hlavní cíl je definován jako udržení role Kanady jako „globálního vůdce v arktické vědě.“¹²⁵ Za tímto účelem je v plánu vybudovat zařízení, které by se stalo centrem výzkumu Arktidy. Tento bod byl realizován a *Canadian High Arctic Research Station* se stala jedním z Harperových nejvýznamnějších projektů. Dodnes se však objevují kontroverzní názory, za jakým účelem byl vystavěn a zda se spíše nejedná opět o centrum s cílem výzkumu arktického ekonomického potenciálu v podobě nerostných surovin.¹²⁶ Tento argument je postaven především na vědeckém a technologickém plánu této stanice obsáhle popisuje možnosti objevující se spolu s klimatickými změnami. „Především úbytek ledu má potenciál rozšířit výzkum týkající se ropy a plynu, zvětšit přístup k minerálnímu bohatství a otevřít nové námořní cesty.“ Hlavní prioritou je také průzkum a mapování kanadských zásob surovin, které se v současnosti pouze odhadují.¹²⁷

V Severní strategii zdůrazňuje federální vláda kanadskou roli ve výzkumném projektu *Polární rok*, což je také sekce, kde je zmíněna konkrétní spolupráce s Inuity. Spolupráce Inuitů a federální vlády na tomto vědeckém projektu je také zmíněna v dokumentu Inuitů.

Významným bodem je bod o vytvoření nových národních parků a rezervací, čemuž se Severní strategie, v porovnání s dalšími částmi této kapitoly, věnuje velmi obsáhle. Můžeme zde však spatřit již výše zmíněnou tendenci federální vlády vyzdvihovat akce, které jsou v zájmu vlády a mají současně pozitivní dopad na inuitskou komunitu. V rámci Iniciativy za zdraví oceánů je zmíněn plán na vybudování chráněného území

¹²⁵ Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future*, 25.

¹²⁶ „Harper's research station a „cloak“ for Arctic oil push“, National Observer, <http://www.nationalobserver.com/2015/09/25/news/harper%E2%80%99s-research-station-%E2%80%98cloak-arctic-oil-says-climate-expert> (staženo 12.3.2016).

v oblasti Lancaster Sound. Tato oblast se nachází v ústí Severozápadní stezky a měla by tedy potenciál poskytnout Kanadě pravomoci ke kontrole plavby skrz stezku.

Hlavními body obou kapitol o životním prostředí je potřeba výzkumu, programů předcházející znečištění prostředí nebo potřeba ochrany oceánů a ohrožených druhů zvířat v této oblasti. Co se týče ochrany životního prostředí, jsou tedy priority přibližně stejné a v této sekci jako jediné, připouští federální vláda význam Inuitů a možnosti spolupráce. Velmi důležitým rozdílem je však postavení této kapitoly v rámci celého dokumentu. Inuité jej umisťují hned na první místo v rámci domácí politiky, jelikož jejich kultura a identita je úzce spjata se zemí, na které žijí.¹²⁸

„Životní prostředí je rozhodující pro celý náš způsob života. Pokud by se něco stalo našemu křehkému arktickému ekosystému, náš způsob života by byl ztracen, stejně jako naše inuitská identita. Proto je důležité jakoukoli aktivitu v Arktidě, od těžby surovin přes turismus po vojenská cvičení přizpůsobit inuitskému způsobu zacházení s půdou na základě udržitelnosti. Je důležité, aby všechny akce byly podniknuty s ohledem na pohled Inuitů, a tedy aby podporovaly kontinuitu inuitského způsobu života na dalších tisíc let.“¹²⁹ Z pohledu Inuitů je tedy vše provázané. Životní prostředí se zdravím komunit, vzdělaností, udržitelností a rozvojem. Federální vláda však klade větší důraz na celkovou arktickou suverenitu a ekonomický rozvoj. Zaměření se pouze na tyto dvě kategorie je z pohledu Inuitů naprosto nedostatečná snaha a volají tedy po strategii, která by rozvíjela plošně celou komunitu.

3.4. Devoluce

Tato kapitola je nejstručnější kapitolou celého textu a z naprosté většiny se jedná o shrnutí devolučních snah v minulých letech, tedy za předchozích vlád. Je zde zmíněno vytvoření Nunavutu v roce 1999, uzavření územní dohody v Labradoru v roce 2007 nebo převedení pravomocí na správu surovin v rámci Yukonu v roce 2003. Stejně snahy týkající se Severozápadních teritorií a Nunavutu jsou však velmi obecně formulované.

„Děláme pokroky ve vyjednávání obdobné dohody se Severozápadními teritorii. V Nunavutu úzce spolupracujeme s teritoriální vládou a organizací Nunavut Tunngavik Inc. při projednávání záležitostí spojených s devolucí a sestavili jsme protokol o budoucím vyjednávání.“¹³⁰

Strategie tedy v poslední sekci upozorňuje na svoji slabost, což je devoluce pravomocí na správu surovin, především, co se týče Nunavutu, což potvrzuje i fakt, že v roce 2013

¹²⁷ Ibid.

¹²⁸ Inuit Circumpolar Council, *A Circumpolar Inuit Declaration on Sovereignty in the Arctic* (Ottawa: ICC, 2008) dostupné na <http://www.inuitcircumpolar.com/sovereignty-in-the-arctic.html> (staženo 16.2.2016).

¹²⁹ Inuit Circumpolar Council, *The Sea Ice is Our Highway*, 20.

byla dohoda o devoluci podepsána s vládou Severozápadních teritorií. Co se však týče Nunavutu, stále probíhají pouze jednání. Na problematiku části strategie hovořící o devoluci také poukazují autoři Jacqueline Medalye a Ryan Foster: „V Severní strategii je možno nalézt závažný rozpor mezi zájmem o potvrzení federálního práva na půdu a suroviny a údajným závazkem dále rozšiřovat devoluci.“¹³¹

Zajímavým faktem je, že oficiální plán Inuitů o devoluci vůbec nehovoří. Společné téma, které se objevuje ve všech částech celého dokumentu, je potřeba zlepšení komunikace mezi Inuity a centrální vládou. Inuité žádají pravidelné konzultace a právo spolurozhodovat o otázkách, které se jich bezprostředně týkají. O tak razantním kroku, jako převedení více pravomocí však nehovoří. Hledáme-li informace o devoluci v Nunavutu, je nutno podívat se na dokumenty vydané vládou Nunavutu, jelikož právě ta si určila devoluci, jako hlavní cíl.

Definice devoluce na oficiálních stránkách vlády Nunavutu popisuje devoluci jako „(...) proces převedení kontroly nad nunavutskou veřejnou půdou a surovinami z centrální vlády na vládu Nunavutu. Devoluce umožní občanům Nunavutu rozhodovat, jak mají být veřejná půda a suroviny v rámci Nunavutu spravovány.“¹³² Převedení pravomocí na správu surovin na nunavutském území se stalo prioritou číslo jedna v rámci agendy Nunavutu, což potvrzuje jak samostatná kategorie na webových stránkách, tak výroku bývalé premiérky Nunavutu, Evy Aariak. „Hlavní prioritou premiéra je vyjednat dohodu zajišťující kontrolu nad územím Nunavutu, obklopujícími vodami a surovinami.(...) Podporujeme kanadský postoj k arktické suverenitě, na oplátku však očekáváme, že vláda uzná suverenitu Nunavutu nad jeho územím, vodami a surovinami.“¹³³

Stejnou prioritu potvrzuje také znění výše zmíněného protokolu o budoucích vyjednáváních, v němž je zahrnuta formulace, že „(...) vláda Nunavutu zařadila devoluci mezi své hlavní priority a vyjádřila touhu po převzetí zodpovědnosti nad správou půdy a surovin, jelikož devoluce je vnímána jako řešení, které pomůže Nunavutu zvýšit zaměstnanost a zajistit udržitelný ekonomický rozvoj do budoucna.“¹³⁴ Domnívám se, že ve stejném dokumentu můžeme nalézt odpověď na otázku, proč vyjednávání o devoluci

¹³⁰ Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future*, 28.

¹³¹ Medalye a Foster, „Climate Change and the Capitalist State“, 102.

¹³² „Devolution“, Government of Nunavut website, Department of Executive and Intergovernmental Affairs, <http://www.gov.nu.ca/eia/information/devolution> (staženo 2.5.2016).

¹³³ „Inuit view on Canada's Arctic sovereignty“, Arctic Journal, <http://arcticjournal.ca/inuit-view-on-canadas-arctic-sovereignty/> (staženo 2.2.2016).

¹³⁴ *Lands and Resources Devolution Negotiation Protocol* (Ottawa: Government of Canada, Government of Nunavut, Nnnavut Tunngavik Inc., 2008) dostupné na http://www.eia.gov.nu.ca/PDF/Devolution%20Protocol_eng.pdf (staženo 5.5.2016).

v Nunavutu trvá daleko déle než u ostatních teritorií. „Klíčovými cíli federální vlády spojenými s devolucí, je péče o politický vývoj Nunavutu, za účelem zvýšení schopnosti vlády Nunavutu rozhodovat o správě a tempu vývoje půdy a surovin, aby bylo možno udržet příznivé podmínky podporující silný a aktivní sektor využití přírodních zdrojů.“¹³⁵ Z této formulace můžeme vyčíst, že federální vláda není toho názoru, že Nunavut je připraven převzít pravomoci nad tak významným sektorem a je třeba nejdříve zajistit kompetenci Nunavutu.

Nekompetence Nunavutu je však částečně také paradoxně výsledkem vládní politiky, která dle mnoha odborníků není dostatečně soustředěna na implementaci územní dohody o Nunavutu z roku 1993. Dohoda, podepsaná 23 let zpátky, stále nebyla ze strany federální vlády zcela dodržena a dle slov specialisty na Nunavut, Terryho Fenge: „Relativně jednoduché, jednorázové úkoly, jako převedení peněžní kompenzace a půdy na Inuity, byly vykonány v určeném čase. Existují však významné problémy v implementaci ‚jemnějších‘ povinností, které vyžadují inovativní, koordinovaný přístup ze strany federálních orgánů.“¹³⁶ Nedostatečná snaha vlády v implementaci dohody vedla až k soudnímu sporu mezi společností Nunavut Tunngavik Inc.(NTI)¹³⁷ a federální vládou a frustraci nad kontroverzním postojem vlády vyjádřilo v minulosti mnoho politiků Nunavutu, mezi nimi také bývalý premiér Nunavutu Paul Okalik, který během sporu, kdy federální vláda odmítla uznat vody obklopující Nunavut jeho interními vodami, uvedl: „Jak může Kanada stavět svůj nárok na Arktidu na přítomnosti Inuitů a zároveň odmítat uznání, že ty samé vody patří k teritoriu vytvořenému pro Inuity?“¹³⁸ Tato fakta potvrzují výše zmíněné kritické názory mnohých Inuků, při vyjednávání územní dohody, kdy se Inuité obávali scénáře, že federální vláda pouze převede peníze a zodpovědnost na nově vytvořenou teritoriální vládu, aniž by poskytla potřebné znalosti ke správě teritoria. Domnívám se, že toto může být i důvodem, proč Inuitský plán akce nezahrnuje plán na devoluci. Špatné zkušenosti s implementací územní dohody Nunavutu vedou v očekávání stejného chování při převedení pravomocí nad půdou a surovinami a mnoho Inuků se obává velké zodpovědnosti a nízké schopnosti s touto zodpovědností adekvátně naložit. Toto tvrzení potvrzuje také zahrnutí otázky „Je Nunavut připraven na devoluci?“ na oficiálních webových stránkách vlády Nunavutu. Citace z protokolu o vyjednávání také

¹³⁵ Ibid.

¹³⁶ „Negotiating and Implementing the Nunavut Land Claims Agreement“, Policy Options, <http://policyoptions.irpp.org/magazines/canadas-water-challenges/negotiating-and-implementing-the-nunavut-land-claims-agreement/> (staženo 28.4.2016).

¹³⁷ Vytvořenou za účelem dohlížení na dodržení územní dohody mezi vládou a Nunavutem.

¹³⁸ Arnold, „Constructing an Indigenous Nordicity“, 116.

hovoří o významu devoluce především pro ekonomický rozvoj teritoria. Jak již bylo zmíněno, Inuité obecně vidí cestu k ekonomickému rozvoji spíše ve vzdělání a řešení sociálních problémů a ne v pouhém rozvoji těžebního průmyslu a soustředí tedy celý dokument spíše kolem zlepšení sociálních podmínek skrz partnerství a konzultace s federální vládou. Každopádně rozšířená devoluce a komunikace s teritoriálními vládami je viditelně slabou stránkou celé strategie.

Závěr

„(...) Sever v současnosti trpí napětím mezi dvěma jeho dvěma různými definicemi. Na jedné straně je považován za národně důležité, surovinově bohaté pohraničí, na druhé straně je to domov původních obyvatel, závisících na životním prostředí.“¹³⁹ Tato citace vyjmutá z Bergerovy zprávy v roce 1977, vystihuje dobře podobu současné situace.

Jasnou hlavní prioritou federální vlády, je mezinárodně udržet Arktidu jako kanadské suverénní území. Inuité nejsou vládní prioritou, jelikož je však kanadská strategie postavena na historickém osídlení Arktidy Inuity, vláda se snaží skrz Severní strategii vyzdvihnout, jak kroky k udržení arktické suverenity prospějí i inuitské komunitě. Dokument tak slouží jako vize federální vlády, která se zároveň snaží ilustrovat pozitivní dopad vládní politiky na inuitskou komunitu. V úvodu této práce byla položena otázka, zda se priority Inuitů a federální vlády v něčem shodují. Po detailní analýze obou dokumentů je možné odpovědět, že především Inuité nevidí vztah mezi nimi a kanadskou vládou jako vztah „My vs. Vy“ a v mnohých bodech můžeme najít shodu v názorech. Co se týče arktické suverenity, Inuité uznávají potřebu území efektivně bránit a nabízejí federální vládě jejich aktivní zapojení do této iniciativy. V rámci ekonomického a sociálního rozvoje, je jasné, že Inuité, na rozdíl od vlády, kladou daleko větší důraz na sociální rozvoj, který ve výsledku vidí jako cestu k ekonomickému rozvoji, jehož význam rovněž uznávají. V bodě o ochraně životního prostředí se obě skupiny shodují nejvíce. Arktida je pro obě strany křehkým ekosystémem, které je nutno chránit, opět je zde vidět větší důraz ze strany Inuitů, což je jasným důsledkem faktu, že na arktickém ekosystému závisí inuitský způsob života. Co se týče pohledu federální vlády, agenda ochrany životního prostředí je jedním z osvědčených způsobů, jak odůvodnit kanadskou přítomnost v této oblasti. Poslední bod, devoluce nestojí vysoko na žebříčku priorit ani jedné strany. Inuité tak ve výsledku

¹³⁹ Everett a Nicol, „Economic Development, Indigenous Governance and Arctic Sovereignty“,

mají poměrně podobné názory na výsledky, které mají být v Arktidě dosaženy, rozdílným se stává proces, kterým mají být tyto výsledky dosaženy. Federální vláda prosazuje představu vojenské přítomnosti a ekonomického rozvoje a soběstačnosti severských obyvatel, zatímco Inuité vidí tu správnou cestu spíše ve zlepšování sociálních podmínek, jako je vzdělávání a bydlení. V těchto dvou názorech spatřujeme význam dvou odlišných perspektiv, ze kterých je na Arktidu pohlíženo. Hypotéza, představená v úvodu této práce tvrdí, že velmi výraznou roli ve vztahu mezi Inuity a federální vládou hraje jejich vnímání arktického území. Inuité vnímají Arktidu jako jejich domov, což formuje jejich politiku prosazující především sociální rozvoj území, zatímco federální vláda ji vidí, jako vzdálenou oblast a vojenský a ekonomický rozvoj tak vnímá jako správnou strategii. Je možno tvrdit, že počáteční hypotéza byla potvrzena.

Druhá část položené výzkumné otázky se soustředí na příčinu ztroskotávání dialogu mezi těmito dvěma stranami. Domnívám se, že bodem, který dělá vztah federální vlády a Inuitů tak problematický je komunikace, neboli přesněji nekomunikace. Severní strategie nezahrnuje konzultace s Inuity téměř v žádném jejím bodě, přitom konzultace o krocích týkajících se Arktidy, vytvoření „nového a pozitivnějšího vztahu mezi Inuity a vládou.“ a zavedení „nových způsobů jednání, které se podstatně liší od současného stavu,“¹⁴⁰ jsou prioritou číslo 1 z pohledu Inuitů. Příčina těchto požadavků má kořeny v historickém vývoji vztahu. Federální vláda má za sebou dlouhou historii nekonzultování a nekomunikace s Inuity, což v minulosti vyústilo ve vládní politiku, která ovlivnila, mnohdy velmi negativně, vývoj a sociální situaci Inuitů. Inuité se tomuto vývoji do budoucna snaží předejít, federální vláda se však soustředí primárně na ekonomický rozvoj, a tedy budoucí kanadské bohatství a udržení severu, tedy udržení kanadské hrdosti. Ačkoli se na venek vláda projevuje přátelsky, stále považuje Inuity za nerovnocenného partnera a aplikuje politiku *O nás, bez nás*, typickou pro období asimilace.

¹⁴⁰ Inuit Tapiriit Kanatami, *Inuit Action Plan*, 59.

Summary

The Inuit – active inhabitants of the Arctic are currently in a deep socio-economic crisis, suffering from high unemployment, criminality, alcoholism, depression, poor education and suicide rates reaching 11 times higher than the Canadian average. With the increased accessibility of the Arctic, its importance grows rapidly and Canada is forced to create a specific policy towards the Arctic leading to Stephen Harpers conservative government naming Arctic as its priority number one in 2006. Stephen Harpers rhetoric at the beginning of his prime ministership, indicated a better future for the arctic inhabitants. In 2007, Canada's Northern Strategy was released and despite Harpers rhetoric which is also emphasized in the document by building an argument for the Canadian arctic claim on the historic pretence of the Inuit in the region, the document introduced a mainly military and economic development, leaving the Inuit out of the main focus. The aim of this bachelor thesis is to analyse the priorities and views of the Inuit and Canadian government on arctic development in order to find out if a common goal exist and what the reasons are that prevent these two parties to successfully communicate and solve the arctic sovereignty question together.

The thesis is divided into three main chapters. The first chapter serves as an overall introduction into the whole topic, providing definitions of the main terms, perceptions of the Arctic and an introduction into an Inuit identity and culture, which differs significantly from the western one and is needed in order to understand Inuit point of view. The second chapter aims to map the relationship between the federal government and the Inuit helping to understand the development of the priorities and claims. This chapter also includes a summary of the challenges that the Nunavut- territory, considered as Inuit self-government, is currently facing and the main characteristics of the Harper government. The final chapter provides an analysis of the two main documents Canada's Northern Strategy and Inuit Action Plan. In this chapter, the view of the two parties on main arctic issues is extracted from these two documents with the help of secondary literature to create the whole picture.

The thesis concludes that the Inuit and federal government vision of the future of the Arctic does not differ that much. Both parties imagine a similar outcome, what differs are the means needed to create these outcomes. A problem also lies in the lack of communication, caused mainly by the attitude of the Canadian government. The

increased communication is the main priority of the Inuit, which is based on the history of poor communication between these two actors resulting in policies which caused harm to the whole community of Inuit and eventually placed them in the current crisis. The central government nevertheless, does not view the Inuit as an equal partner to negotiate its arctic policies with and is still practising the assimilationist “About them, without them” policy. The Inuit are clearly not the priority of the federal government; nevertheless, as the Northern Strategy emphasizes the Inuit contribution to the Canadian sovereignty claim, it stresses the benefits of the federal military and economic policy for the Inuit. Furthermore the initial hypothesis, that the perception of the Arctic, plays a great role in forming the priorities of each party and significantly influences the communication challenges was confirmed. The Inuit view the Arctic as their homeland, therefore they assert social development. The government sees the Arctic as a remote region with great strategic and economic potential, resulting in promoting military and economic development and the “Use it, or lose it” attitude.

Seznam literatury

Primární zdroje

Berger Thomas, *Conciliator's Final Report „The Nunavut Project“* (Ottawa: Government of Canada, 2006) dostupné na <https://www.tunngavik.com/blog/category/nti-documents/thomas-berger-conciliation-reports/> (staženo 12.4.2016).

Berger Thomas, *Northern Frontier, Northern Homeland: The Report of the Mackenzie Valley Pipeline Inquiry* (Ottawa: Government of Canada, 1977) dostupné na http://www.pwnhc.ca/extras/berger/report/BergerV1_complete_e.pdf (staženo 22.4.2016).

Carnaghan Matthew a Goody Allison, *Canadian Arctic Sovereignty* (Ottawa: Parliament of Canada, 2008) dostupné na <http://www.loppar.gc.ca/content/loppar/researchpublications/prb0561-e.htm> (staženo 4.5.2016).

Coates Ken a Poelzer Greg, *On the Front Lines of Canada's Northern Strategy* (Saskatchewan: Federation of Canadian Municipalities, 2010).

Government of Canada, *Achievements under Canada's Northern Strategy, 2007-2011* (Ottawa: Government of Canada, 2011) dostupné na <http://www.northernstrategy.gc.ca/cns/au-eng.asp> (staženo 3.3.2016).

Government of Canada, *Canada's Northern Strategy. Our North, Our Heritage, Our Future* (Ottawa: Government of Canada, 2009) dostupné na <http://www.northernstrategy.gc.ca/cns/cns.pdf> (staženo 2.2.2016).

Government of Canada, *Report of the Royal Commission on Aboriginal Peoples* (Ottawa: Government of Canada, 1996) dostupné na <https://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1307458586498/1307458751962> (staženo 16.3.2016).

Inuit Circumpolar Council, *A Circumpolar Inuit Declaration on Resource Development Principles in Inuit Nunaat* (Ottawa: ICC, 2011) dostupné na <http://www.inuitcircumpolar.com/resource-development-principles-in-inuit-nunaat.html> (staženo 25.3.2016).

Inuit Circumpolar Council, *A Circumpolar Inuit Declaration on Sovereignty in the Arctic* (Ottawa: ICC, 2008) dostupné na <http://www.inuitcircumpolar.com/sovereignty-in-the-arctic.html> (staženo 16.2.2016).

Inuit Circumpolar Council, *The Sea Ice is Our Highway: An Inuit Perspective on Transportation in the Arctic* (Ottawa: ICC, 2008) dostupné na http://www.inuitcircumpolar.com/uploads/3/0/5/4/30542564/20080423_iccamsa_finalpdfprint.pdf (staženo 12.4.2016).

Inuit Circumpolar Council, *The Sea Ice Never Stops. Circumpolar Inuit Reflections on Sea Ice Use and Shipping in Inuit Nunaat* (Ottawa: ICC, 2014) dostupné na <https://oaarchive.arctic-council.org/handle/11374/410> (staženo 15.4.2016).

Inuit Tapiriit Kanatami, *Inuit Action Plan* (Ottawa: ITK, 2007) dostupné na <https://www.itk.ca/publication> (staženo 11.2.2016).

Inuit Tapiriit Kanatami, *Nilliajut: Inuit Perspectives on Security, Patriotism and Sovereignty* (Ottawa: ITK, 2013) dostupné na http://gordonfoundation.ca/sites/default/files/publications/NILLIAJUT_Inuit%20Perspectives%20on%20Security,%20Patriotism%20and%20Sovereignty.pdf (staženo 12.4.2016).

Lands and Resources Devolution Negotiation Protocol (Ottawa: Government of Canada, Government of Nunavut, Nunavut Tunngavik Inc., 2008) dostupné na http://www.eia.gov.nu.ca/PDF/Devolution%20Protocol_eng.pdf (staženo 5.5.2016).

National Aboriginal Health Organization, *Resource Extraction and Aboriginal communities in Northern Canada: Cultural considerations* (Ottawa: NAHO, 2008) dostupné na <http://www.naho.ca/publications/resource-extraction/> (staženo 22.4.2016).

Pauktuutit Inuit Women of Canada, *The Inuit Way: A Guide to Inuit Culture* (Ottawa: Pauktuutit Inuit Women of Canada, 2010) dostupné na <http://www.naho.ca/inuit/inuit-knowledge/inuit-traditional-knowledge/> (staženo 3.3.2016).

Simeone Tonina, *Federal-Provincial Jurisdiction and Aboriginal Peoples* (Ottawa: Parliament of Canada, 2001) dostupné na <http://www.lop.parl.gc.ca/content/lop/ResearchPublications/tips/tip88-e.htm#%285%29> (staženo 2.4.2016).

Simon Mary, „Inuit and the Canadian Arctic: Sovereignty Begins at Home“, *Journal of Canadian studies* 43, č.2. (2009): 250-263.

Statistics Canada, *Aboriginal Peoples in Canada: First Nations People, Métis and Inuit* (Ottawa: Statistics Canada, 2015) dostupné na <https://www12.statcan.gc.ca/nhs-enm/2011/as-sa/99-011-x/99-011-x2011001-eng.cfm> (staženo 19.2.2016).

„Inuit and the Residential Schools“, We were so far away website, <http://weweresofaraway.ca/wp-content/uploads/2013/04/Inuit-and-the-RSS.pdf> (staženo 12.3.2015).

Oficiální webové stránky Government of Nunavut, <http://www.gov.nu.ca>.
 Oficiální webové stránky Inuit Circumpolar Council, <http://www.inuitcircumpolar.com/>.
 Oficiální webové stránky Inuit Tapiriit Kanatami, <https://www.itk.ca/>.

Sekundární literatura – knihy

Bonesteel Sarah, *Canada's Relationship with Inuit: A History of Policy and Program Development* (Ottawa: Aboriginal Affairs and Northern Development Canada, 2010) dostupné na <http://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100016900/1100100016908#chp6> (staženo 15.3.2016).

Cairns C. Allan, *Citizens Plus: Aboriginal Peoples and the Canadian State* (Vancouver: UBC Press, 2001).

Grant D. Shelagh, *Polar Imperative: A History of Arctic Sovereignty in North America* (Vancouver, Toronto, Berkeley: Douglas and McIntyre, 2010).

Henderson Ailsa, *Nunavut: Rethinking Political Culture* (Vancouver: UBC Press, 2007).

Keeling Arn a Sandlos John, eds., *Mining and Communities in Northern Canada: History, Politics and Memory* (Calgary: University of Calgary Press, 2015).

Long David a Dickason P. Olive, *Visions of the Heart: Canadian Aboriginal Issues* (Canada: OUP, 2011).

Ralston J. Saul, *A Fair Country: Telling Truth about Canada* (Toronto: Penguin Group, 2008).

Shadian Jessica, *The Politics of Arctic Sovereignty: Oil, Ice and Inuit Governance* (New York: Routledge, 2014).

Kapitola v knize

Anderson Eric a Bonesteel Sarah, „*A Brief History of Federal Policy Development: Lessons in Consultation and Cultural Competence*“ in *Aboriginal Policy Research Volume VII – A History of Treaties and Policies*, Jerry P. White, Erik Anderson, eds., (Ottawa: Thompson Books, 2010).

Sekundární literatura – články

Arnold Samantha, *Constructing an Indigenous Nordicity: The „New Partnership“ and Canada's Northern Agenda*, *International Studies Perspectives* 13, (2012): 105-120.
 Billson M. Janet, „*Inuit Dreams, Inuit Realities: Shattering the Bonds of Dependency*“, *American Review of Canadian Studies* 31, (2001): 283-299.

Cameron Kirk a Campbell Alastair, „The Devolution of Natural Resources and Nunavut’s Constitutional Status“, *Journal of Canadian Studies* 43, (2009): 198-219.

Dodds Klaus, „We are a northern country: Stephen Harper and the Canadian Arctic“, *Polar Record* 47, (2011): 371-382.

Everett Karen a Heather, „Economic Development, Indigenous Governance and Arctic Sovereignty“, *Arctic Yearbook*, č.1. (2014).

Légaré André, „Canada’s Experiment with Aboriginal Self-Determination in Nunavut: From Vision to Illusion“, *International Journal on Minority and Group Rights* 15, (2008): 335-367.

Légaré André, „Nunavut, the Unfulfilled Dream: The Arduous Path Towards Socio-Economic Autonomy“, *The Northern Review* 30, (2009): 207-240.

Loukacheva Natalia, „Nunavut and Canadian Arctic Sovereignty“, *Journal of Canadian studies* 43, č.2. (2009): 82-108.

McKenna Peter, „How do the Inuit in Canada view sovereignty?“, *Institute of the North*, dostupné na <http://www.institutenorth.org/programs/past-programs-and-initiatives/top-of-the-world-telegraph/op-ed-archive/safety-security-sovereignty> (staženo 22.4.2016).

Medalye Jacqueline a Foster Ryan, „Climate Change and the Capitalist State in the Canadian Arctic: Interrogating Canada’s „Northern Strategy“, *Studies in Political Economy* 90 (podzim 2012): 87-114.

Searles Edmund, „Inuit Identity in the Canadian Arctic“, *Ethnology* 47, (2008): 239-255.

Web

„Negotiating and Implementing the Nunavut Land Claims Agreement“, Policy Options, <http://policyoptions.irpp.org/magazines/canadas-water-challenges/negotiating-and-implementing-the-nunavut-land-claims-agreement/> (staženo 28.4.2016).

„Nation-Building on Permafrost: Three Prime Ministers“, Policy Magazine, dostupné na <http://policymagazine.ca/pdf/8/PolicyMagazineJuly-August-14-Norquay.pdf> (staženo 30.4.2016).

„Inuit view on Canada’s Arctic sovereignty“, Arctic Journal, <http://arcticjournal.ca/inuit-view-on-canadas-arctic-sovereignty/> (staženo 2.2.2016).

„Prime Minister Stephen Harper’s Statement of Apology“, CBC news, <http://www.cbc.ca/news/canada/prime-minister-stephen-harper-s-statement-of-apology-1.734250> (staženo 23.3.2016).

„Apology for the Inuit High Arctic Relocation”, Aboriginal Affairs and Northern Development Canada website, <https://www.aadnc-aandc.gc.ca/eng/1100100016115/1100100016116> (staženo 30.3.2016).

„Harper’s Northern Tour is about politics as much as policy“, CBC news, <http://www.cbc.ca/news/politics/harper-s-northern-tour-is-about-politics-as-much-as-policy-1.1326265> (staženo 12.3.2016).

„Harper’s research station a „cloak“ for Arctic oil push“, National Observer, <http://www.nationalobserver.com/2015/09/25/news/harper%E2%80%99s-research-station-%E2%80%98cloak-arctic-oil-says-climate-expert> (staženo 15.3.2016).

„Canada’s Arctic Council Chairmanship“, Global Affairs Canada, <http://www.international.gc.ca/arctic-arctique/chairmanship-presidence.aspx?lang=eng> (staženo 30.3.2016).